

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu

**Změna velikosti tržních hodnot zahraničních
hráčů ve vybraných evropských soutěžích**

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

Doc. PhDr. Jan Šíma, Ph. D.

Vypracoval:

Thanh Tung Do

Praha, prosinec 2022

Prohlašuji, že jsem závěrečnou bakalářskou práci zpracoval samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne

.....

.....

Podpis

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své bakalářské práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto bakalářskou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování

Nejprve bych chtěl poděkovat svému vedoucímu práce PhDr. Janu Šímovi, Ph.D. za vedení mé práce a cenné rady, bez kterých by tato práce nemohla vzniknout. Dále bych chtěl poděkovat své rodině za podporu a trpělivost v průběhu mého studia a v neposlední řadě svým přátelům za motivaci a pomoc, vždy, když to situace vyžadovala.

ABSTRAKT

Název: Změna velikosti tržních hodnot zahraničních hráčů ve vybraných evropských soutěžích.

Cíle: Hlavním cílem bakalářské práce je analyzovat změny u tržních hodnot zahraničních hráčů při příchodu a odchodu z vybraných zemí. Změny tržních hodnot zahraničních hráčů budou sledované v deseti po sobě jdoucích sezónách od roku 2011/12. Zkoumány budou nejvyšší fotbalové soutěže z České republiky, Slovenska, Rakouska, Polska a Maďarska. Na základě získaných výsledků proběhne určení nejlepší přestupní stanice neboli prostředí, v kterém hráč může prokázat své kvality, aby se poté v kariéře posunul výše.

Metody: Prvním krokem bylo zaznamenání tržních hodnot, při příchodu do země bez ohledu na úroveň soutěže a při odchodu z nejvyšší fotbalové soutěže v pěti vybraných zemí. Úroveň soutěže při příchodu není důležitá, jelikož v daný moment začíná sociální, kulturní a částečně i sportovní integrace. Spočítal se jednotkový rozdíl všech hráčů v tisících euro. Poté se vypočítaly průměrné změny všech hráčů v jednotlivých sezónách pro každou zemi zvlášť. Stejný postup byl zopakovaný v procentech pro určení reálné změny. Pro lepší představu byly obě tyto hodnoty graficky zpracované.

Výsledky: Výsledky výzkumu odhalily, že největší nárůst tržních hodnot jak jednotkově, tak v procentech, proběhl u cizinců v rakouské *Bundeslize*. Hodnoty, kterých dosáhli hráči této soutěže byly mnohonásobně vyšší než u zbylých soutěží. V porovnání s Českem v průměru napříč sezónami je výsledek v jednotkových veličinách více než šestinásobně větší. Co se týče procentuální změny napříč sezónami jsou naměřené hodnoty více než trojnásobné. Polsko zaznamenalo druhý největší jednotkový průměrný růst napříč sezónami. Česko je však lepší v procentuálním růstu napříč sezónami. Pro polskou *Ekstraklasu* se přiklání měřítko vyslaných hráčů přímo do soutěží TOP5. Na čtvrtou příčku řadíme Slovensko, které překvapivě předčilo Maďarsko v obou ukazatelích zejména u procentuální změny je veliký rozdíl.

Klíčová slova: fotbal, migrace, determinanty tržní hodnoty, dopady covidu-19, přestupy a hráčské smlouvy

ABSTRACT

Title: Changes in the size of market values of foreign players in selected European competitions.

Objectives: The changes in the market values of foreign players will be observed in ten consecutive seasons starting from 2011/12. The top football competitions from the Czech Republic, Slovakia, Austria, Poland and Hungary will be examined. Based on the results obtained, the best transfer station, or environment in which a player can prove his qualities and then move up in his career, will be determined.

Method: The unit difference of all players in thousands of euros was calculated. Then the average changes of all players in each season were calculated for each country separately. The same procedure was repeated in percentages to determine the real change. For a better idea, both these values were graphically recorded.

Results: The values achieved by the players in this competition were many times higher than in the other competitions. Compared to the Czech Republic on average across seasons, the result in unit terms is more than six times higher. In terms of percentage change across seasons, the measured values are more than three times higher. Poland recorded the second largest unit average growth across seasons. However, the Czech Republic is better in percentage growth across seasons. For the Polish Ekstraklasa, the measure of players sent directly to the TOP5 competitions is skewed. Slovakia ranks fourth, surprisingly outperforming Hungary in both metrics, and there is a big difference especially in the percentage change.

Keywords: football, migration, determinants of market value, impacts of covid-19, transfers and player contract

SEZNAM ZKRATEK

AC – Athletic Club

BBC – British Broadcasting Corporation

BSC – Berliner Sport-Club

CIES – International Centre for Sports Studies

ČR – Česká republika

ESPN – Entertainment and Sports Programming Network EU – Evropská Unie

FA – Football Association

FC – Football Club

FFP – Financial Fair Play

FIBA – International Basketball Federation

FSCLR – Financial Sustainability and Club Licensing Regulations

MOV – Mezinárodní olympijský výbor

RFC – Royal Football Club

SL – Sport Lisboa

TOP5 – nejvyšší fotbalové soutěže v Anglii, Španělsku, Německu, Itálii a Francii

TSG – Turn – und Sportgemeinschaft

UCL – UEFA Champions League (Liga mistrů)

UECL – UEFA European Conference League (Evropská konferenční liga)

UEFA – Union of European football Associations

UEL – UEFA European League (Evropská liga)

OBSAH

1	ÚVOD.....	11
2	TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	13
2.1	MIGRACE A FOTBAL	13
2.1.1	Determinanty migrace a migrační vzorce.....	13
2.1.2	Ekonomické faktory.....	14
2.1.3	Sociokulturní faktory	14
2.1.4	Institucionální nebo strukturální faktory.....	15
2.2	TRŽNÍ HODNOTA HRÁČE A JEJÍ URČENÍ.....	17
2.2.1	Transfermarkt.....	17
2.2.2	CIES Football Observatory.....	20
2.2.3	Football Benchmark.....	21
2.3	DOPADY COVIDU-19 NA FOTBAL	22
2.4	HRÁČSKÉ PŘESTUPY A KONTRAKTY	24
2.4.1	Dohodnutí přestupu.....	24
2.4.2	Přestupové poplatky.....	24
2.4.3	Náklady přestupu	25
2.4.4	Hráčské kontrakty	26
2.4.5	Klauzule	27
2.4.5.1	Výstupní klauzule	27
2.4.5.2	Klauzule o zpětném odkupu	27
2.4.6	Hostování	27
2.5	BOSMANOVO PRAVIDLO.....	28
2.6	FINANCIAL FAIR PLAY	29
2.6.1	Financial Sustainability and Club Licensing Regulations	30
2.7	EVROPSKÉ KLUBOVÉ SOUTĚŽE.....	31

2.7.1	UEFA Champions League	31
2.7.2	UEFA Europa League.....	32
2.7.3	UEFA Europa Conference League	32
2.7.4	Česká Fortuna liga	33
2.7.5	Rakouská Bundesliga.....	33
2.7.6	Polská Ekstraklasa	34
2.7.7	Slovenská Fortuna liga.....	34
2.7.8	Maďarská OTP Bank liga	34
2.7.9	Koeficient.....	34
2.7.9.1	Bodový systém	35
2.7.9.2	Výpočet koeficientu.....	35
3	CÍLE A ÚKOLY PRÁCE, HYPOTÉZY	36
4	METODIKA PRÁCE	37
4.1	POPIS SLEDOVANÉHO SOUBORU	37
4.1.1	Determinanty fotbalových soutěží.....	37
4.1.1.1	Koeficient	37
4.1.1.2	Celkové příjmy soutěže	38
4.1.1.3	Tržní hodnota soutěže.....	39
4.1.1.4	Human Development Index (Index lidského rozvoje).....	40
4.1.2	Determinanty hráčů.....	40
4.1.2.1	Věk	40
4.1.2.2	Délka působení v soutěži.....	41
4.1.2.3	Národnostní výjimky	41
4.2	SBĚR DAT.....	42
4.3	ANALÝZA DAT	43
5	VÝSLEDKY	44
5.1	RAKOUSKO	44

5.2	ČESKÁ REPUBLIKA	46
5.3	POLSKO.....	48
5.4	SLOVENSKO	50
5.5	MAĎARSKO.....	52
5.6	VZÁJEMNÉ SROVNÁNÍ SOUTĚŽÍ	54
6	DISKUSE.....	56
7	ZÁVĚR.....	58
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	60
	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	64
	SEZNAM GRAFŮ	65
	SEZNAM TABULEK	66

1 ÚVOD

Příběh Abdallaha Simy, 21letého Senegalce, zná většina českých fotbalových fanoušků. Abdallahu Simovi bylo osmnáct let, když přišel z Francie do Táborska, tehdy hrající třetí ligu, krátce předtím než covid-19 pozastavil všechny soutěže. Navzdory tomu, že neodehrál jediný soutěžní zápas, zaujal pražskou Slávii v přátelském utkání, jež ho koupila v létě roku 2020. Nejprve měl nastupovat za rezervní tým a zařadit se tak vedle dalších talentů toužících se prosadit do prvního týmu. Sima však svými výkony brzy zaujal a adaptaci zvládl velmi rychle. Na konci září se objevil na lavičce prvního týmu a začal sbírat první minuty v české nejvyšší soutěži, ale také v Evropské lize. Zařazením mladého Senegalce na soupisku pro Evropské poháry překvapil trenér Slavie Jindřich Trpišovský mnoho lidí. Brzy se jeho rozhodnutí však ukázalo jako to správné, když při svém debutu v základní sestavě vstřelil gól proti francouzskému Nice. Od té doby se stal plnohodnotným členem týmu a začal nastupovat pravidelně. Po zbytek sezóny udivoval svými výkony a za zmínku stojí dva góly v derby proti Spartě, jediný gól ve finálovém utkání českého poháru s Plzní nebo gól v zápasu proti Leicesteru ve vyřazovací části Evropské ligy. Skoro přesně po roce od příchodu do Slavie za necelé 3 mil. Kč., Abdallaha Simu získal Brighton za 165 mil. Kč.

Nestalo se to poprvé, kdy mladý talentovaný cizinec přestoupil za malou částku do týmu, ve kterém se do něj nebáli investovat pro jeho rozvoj, aby pomohl k dosažení sportovních cílů, a když na něj přišla odpovídající nabídka, tak byl prodán za částku značně převyšující jeho nákupní hodnotu. V takovém případě, hráč získá nejenom nové angažmá s lepšími platebními podmínkami, ale i pro samotnou organizaci z toho vyplývá podstatný finanční zisk. Není divu, že tato win-win situace je ideálním scénářem patřícím do obchodní strategie pro mnoho týmů. Zejména v menších zemích jako je Česká republika, kde trh není příliš veliký, představují cizinci jednu z možností, jak sportovně konkurovat na mezinárodní scéně a zároveň v tuzemské lize. Cizinci mohou mít lepší fyzické dispozice, technické dovednosti nebo mít odlišnou mentalitu v porovnání s místními hráči. To vše je velmi atraktivní pro trenéry a sportovní manažery při skladbě týmu, přestože existují i překážky v podobě jazykové bariéry nebo kulturních rozdílů. Uvedené problémy mohou vést ke špatnému začlenění do týmu a z toho plynoucí špatné výkony na hřišti, pokud se je nepodaří včas vyřešit. Jako vhodný příklad můžeme uvést izraelského hráče Tal Ben Chaima, za kterého pražská Sparta zaplatila téměř 3 mil. eur. Ben Chaima provázela zranění a během rekonvalescence létal zpět domů, namísto snahy

poznat místní kulturu. Malé úsilí a neochota integrovat se do nového prostředí, vyústily v předčasné ukončení spolupráce a bezplatného odchodu z Česka.

Rozvoj a práce se zahraničními hráči je zjevně velmi komplikovaný proces. Pokud se ovšem vydaří, vyplatí se nejen z pohledu sportovních výsledků, ale také ekonomicky. Jiné příklady podobné tomu Abdallaha Simy byly cesty Edina Džeka nebo Bonyho Wilfrieda. V obou případech Teplice, resp. Sparta Praha prodávaly hráče za cenu mnohonásobně vyšší, než byla cena pořizovací a oba hráči také velkou mírou přispěli ke sportovním úspěchům svých týmů.

Hlavním tématem této bakalářské práce je tedy pozorování změny tržních hodnot zahraničních hráčů v nejvyšších fotbalových soutěžích v těchto pěti zemích: České republice, Slovensku, Polsku, Rakousku a Maďarsku. Ve většině případů nejsou k dispozici přesné částky za prodej a nákup hráčů, proto budou analyzovány rozdíly tržní hodnoty před vstupem a po odchodu ze soutěže. Získaná data poslouží k dosažení druhého cíle této práce, kterým je nalezení ideální “přestupní stanice“ pro kariérní růst. Tyto data mohou využít agenti nebo hráči při rozhodování o budoucím angažmá. Pozitivní změny v tržních hodnotách mají reprezentovat vhodné podmínky a správný rozvoj hráčů potvrzené výkony na hřišti.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Teoretická část se zabývá vybranými tématy poskytujícími podrobnější informace k řešené problematice, které mají za úkol dovést čtenáře k souhrnnému pochopení předmětu výzkumu. Hlavní témata obsažená v této sekci jsou Migrace a fotbal, Tržní hodnota hráče a její určení a Evropské klubové soutěže.

2.1 Migrace a fotbal

Možnost přemísťovat se je jednou z základních lidských svobod. Migrace je prostorové přemísťování osob přes libovolné hranice (zpravidla administrativní), spojené se změnou místa bydliště na dobu kratší či delší, příp. „na trvalo“. (Vaněčková, 2009)

Jsou to sociální procesy reagující na složité ekonomické, environmentální, sociální a kulturní podmínky základního přežití. Dějiny migračních procesů jsou tedy součástí lidských dějin již od počátku věků. Migrace lidí se za poslední dvě století velmi zrychlila, což je způsobeno společenským vývojem a historickými událostmi. To vše se týká i fotbalu. Stejně jako jakýkoli jiný typ migrace jsou i přesuny fotbalistů ovlivněny ekonomickými a politickými procesy a restrikcemi států a vlád, jakožto i předpisy národních a mezinárodních fotbalových organizací (Jovanovic, 2020).

Další pohled na vztah mezi fotbalem a migrací nabízejí Magee a Sugden (2002). Ti tvrdí, že celosvětová migrace fotbalistů do nejvyšších profesionálních lig a také v rámci nich v Evropě se v posledním desetiletí výrazně zrychlila. Komerční zájmy v tomto "fotbalovém byznysu" také značně vzrostly a anglické soutěže, zejména Premier League, zažily související a výrazný nárůst migrace zahraničních hráčů.

2.1.1 Determinanty migrace a migrační vzorce

Pro pochopení migračních procesů je nezbytné určit si faktory, kvůli kterým lidé opouštějí své rodné země. Hlavním zdrojem informací pro tuto část je výzkumný článek Matthewa Taylora (2007), který identifikoval tři hlavní soubory migračních determinantů: ekonomické, kulturní a institucionální nebo strukturální.

2.1.2 Ekonomické faktory

První z nich, ekonomické determinanty, jsou charakterizované jako zásadní a často mají přednost ve výkladové literatuře. Pohyb sportovní pracovní síly z ekonomické periferie do ekonomického jádra je podle Mageeho a Sugdena (2002) jedním z možných způsobů, jak konceptualizovat celý proces fotbalové migrace. Podle tohoto popisu se evropské jádro chová jako magnet pro fotbalové pracovní migranty v celosvětovém měřítku. Pohyb hráčů z Afriky a Latinské Ameriky do Evropy a v Evropě od východu na západ byl charakteristický pro světový fotbal mnoho let. Důvody pro to jsou poměrně jasné. Slabé národní ekonomiky a finanční krize často fungovaly tak, že „vyhnaly“ hráče ven, zatímco bohaté evropské ligy dokázaly nabídnout bezkonkurenční finanční odměny.

Tento typ zjednodušeného modelu centrum-periferie však nedokáže zohlednit složitost migrace fotbalových hráčů. Za prvé, centrum a periferie ve fotbale ne zcela odpovídají tradičnímu centru a periférii ve světě. Například Severní Amerika, centrum světové ekonomiky, je na fotbalové periférii. Naopak, mnoho z okrajových zemí z Jižní Ameriky (např. jako Brazílie a Argentina) jsou mnohem blíže jádru světového fotbalu (Taylor, 2007).

Stead a Maguire (1998) vysvětlují, proč v rámci Evropy např. jedna z hlavních migračních tras historicky vedla z fotbalově „chudšího“ severu na „bohatší“ jih, což je jasný kontrast k obecným ekonomickým vztahům. Před osmdesátými léty byly skandinávské ligy amatérské a dnes stále nedosahují takové úrovně jako profesionální ligy z jihu. Proto hráči z Dánska, Norska a Švédska těžko odolávají lukrativním smlouvám z prestižnějších lig z jihu Evropy, např. Itálie nebo Španělska.

2.1.3 Sociokulturní faktory

Taylor (2007) upozorňuje na problém, že tento typ ekonomicky zaměřeného vysvětlení je necitlivý vůči sociokulturním rozdílům a proměnným geografie, jazyka, náboženství a koloniálních a postkoloniálních vazeb. Pro mnohé fotbalové migranty jazyk, kultura a dědictví byly přinejmenším stejně důležité jako jakékoli ekonomické úvahy. To je dokazatelné, pokud se zaměříme podrobněji na jejich cílové destinace.

První Jihoameričany, kteří překonali Atlantický oceán na přelomu 20. a 30. let 20. století, jistě lákaly dobré smlouvy, ale také vyhlídka na dosažení bohatství a slávy v zemi

jejich rodičů. Mnoho argentinských migrantů do Evropy bylo například potomky italských přistěhovalců, kteří se usadili v Argentině v devatenáctém století. Většina brazilských migrantů směřujících do Itálie ve 30. letech minulého století, také měla italský původ. Mnoho z nich pocházelo konkrétně z klubu Palestra Italia ze São Paula, dnes známé jako Palmeiras (Lanfranchi a Taylor, 2001). Tyto migrační trasy zůstaly v průběhu času z velké části konzistentní. Z 351 zahraničních hráčů, kteří hráli profesionálně v Itálii mezi lety 1929 a 1965 více než polovina (176) pocházela z Argentiny, Brazílie nebo Uruguaye, avšak většina měla italský původ. Na počátku jednadvacátého století Španělsko, Portugalsko a Itálie byly stále předními cílovými destinacemi pro jihoamerické fotbalisty, i když postupem času se migranti z tohoto kontinentu začali přesouvat i do jiných evropských zemí. (Taylor, 2007)

Podobný vzorec pozoroval Hare (2003) mezi africkými migranty do Evropy. Již ve 30. letech 20. století francouzské profesionální kluby získávaly ze svých kolonií fotbalové talenty. Zpočátku se přesouvali nejčastěji hráči ze severoafrických zemí Alžírsko, Maroko a Tunisko. Někteří následovali migrační cesty nekvalifikovaných přistěhovaleckých pracovníků, jiní se zapisovali jako studenti francouzských univerzit. Později získali afričtí migranti nebo synové afrických migrantů důležitou, avšak někdy složitou roli v národním týmu Francie.

Také Portugalsko a v menší míře Belgie vybudovalo svou fotbalovou pověst pomocí svých bývalých kolonií. Od 50. let 20. století začaly portugalské kluby nabírat hráče z Afriky, převážně v důsledku porážek, které zažily při propagandistických cestách do Angoly a Mosambiku. V 60. letech 20. století byli Afričané stále více vnímáni jako méně nákladné, ovšem velmi přínosné akvizice pro evropské kluby, přesto zůstaly soustředěny ve třech zemích s koloniální minulostí – Belgii, Francii a Portugalsku. Pouze Velká Británie obecně nedokázala využít své koloniální zdroje ve významné míře. Dlouho po dekolonizaci byla tato postkoloniální spojení stále silná a země nadále využívaly zažité migrační cesty. (Taylor, 2007)

2.1.4 Institucionální nebo strukturální faktory

Vedle ekonomických faktorů a kulturních a historických tradic, Taylor (2007) také vytyčil institucionální nebo strukturální faktory, které přispěly k formování migračních vzorců. Autor zde zmiňuje řadu faktorů – mnohé zahrnují vládní a regionální

agentury mimo fotbalový svět. Pokud se tyto faktory omezí pouze na roli národních fotbalových federací při kontrole přistěhovalectví, rychlý snímek třicátých let odhaluje řadu různých přístupů k „problému“ zahraničních hráčů.

Na protekcionistickém konci byly Anglie a Německo. V roce 1931 zavedla anglická FA dvouletou kvalifikaci pro pobyt pro nebritské profesionály ve velkých soutěžích, které v praxi znamenalo, že cizinci mohli hrát pouze jako amatéři. Plánovaná profesionální liga v Německu byla odložena, když se Hitler v roce 1933 dostal k moci a německá federace zakázala zapojení zahraničních hráčů a manažerů na všech úrovních. Francouzská profesionální liga, která vznikla v roce 1932, umožňovala svým klubům postavit v každém zápase až pět zahraničních hráčů. Situaci v Itálii popisuje Dietschy (2006), kde mezitím italská liga zakázala cizí státní příslušníky, ale povolila dovoz hráčů s dvojitým občanstvím (tzv. *rimpatriati*) z Jižní Ameriky, kteří měli předky z Itálie.

Opakem přístupů v Anglii a Německu byla American Soccer League (ASL) ve Spojených státech, která nečinila žádná omezení na základě státní příslušnosti. (Taylor, 2005). Po roce 1945 byla nadále důležitá národní imigrační politika při určování skutečných destinací pro sportovní migranty. Například italský fotbal otevřel dveře cizincům, ale omezil jejich počet. Ještě zajímavější je, že v roce 1949 představil koncept *oriundi* vedle kategorií domácích hráčů a cizinců. *Oriundi* – původně ze španělštiny, byli jihoameričtí hráči italského nebo španělského původu, kteří mohli mít jejich „původní“ občanství obnoveno. Mezitím ve Španělsku pod vládou generála Franca vedly reformy v 50. letech k rozvoji dohod o dvojí národnosti s jihoamerickými národy a následné zvýšení počtu importů. Podobná relativní otevřenost vůči migrantům ale nebyla konstantní. Ve Francii a Španělsku byly hranice pro zahraniční fotbalisty uzavřeny v roce 1962; znovu byly otevřeny na počátku 70. let. Slavná porážka Itálie se Severní Koreou v roce 1966 přesvědčila federaci, aby zavřela své brány před vstupem zahraničních hráčů na více než 15 let. Anglický fotbal, který od roku 1931 fakticky zakazoval vstup zahraničním profesionálům, nakonec své zákazy odstranil v roce 1978. Uvolnění a zpřísnění těchto omezení má přirozeně významný vliv na migrační vzorce v rámci historický a společenský vývoje.

2.2 Tržní hodnota hráče a její určení

Ačkoliv v dnešní době stále neexistuje jednotný model pro určení reálné tržní hodnoty hráče, některé společnosti zabývající se statistickými výzkumy ve fotbalovém prostředí se pokusily vytvořit vlastní algoritmy. Všechny algoritmy víceméně vycházejí z identifikace faktorů ovlivňující tržní hodnotu a její fluktuaci. Kromě webové stránky Transfermarkt, která bude hlavním zdrojem dat pro praktickou část, se v této části zaměříme i na statistický model výzkumné skupiny CIES (International Centre for Sports Studies) a nástroj Player Valuation z webové stránky Football Benchmark.

2.2.1 Transfermarkt

Rory Smith (2021) v New York Times popsal webovou stránku Transfermarkt jako místo, kam lidé chodí hledat informace o fotbalistech a diskutovat o nich. Kromě základních informací jako například datum narození, národnost, předchozí angažmá mohou uživatelé nalézt i podrobné detaily o konkrétním hráči: mohou vám říct, na jaké pozici hrál Lionel Messi v každém ze svých zápasů za Barcelonu v určité sezóně, a například kolik gólů vstřelených jeho novým týmem, Paris Saint-Germain, zahrnovalo Kyliana Mbappého.

Důležitost Transfermarkt jako zdroje informací ve fotbalovém světě dokazují mezinárodní média: ESPN, L'Equipe, The Guardian, La Gazzetta dello Sport a mnoho jiných publikací, které spoléhají na údaje z jejich webové stránky, jak uvádí Keppel a Claessens (2020). Výroční zprávy organizací jako Olympique Lyonnais, FC Schalke 04, Hertha BSC, TSG 1899 Hoffenheim a FC Porto uvádějí Transfermarkt jako zdroj hodnoty jejich prvního týmu. Také UEFA použila data Transfermarkt ve zprávě za rok 2016. Webová služba se tak stala neoficiálním, ale uznávaným nástrojem pro hodnocení hráčů fotbalového světa. Výše uvedené příklady jsou jen některé z mnoha případů, kdy špičkové kluby uvádějí Transfermarkt jako zdroj.

CIES Football Observatory (2.2.2) nebo Football Benchmark (2.2.3) také vydávají zprávy o přestupovém trhu a tržních hodnotách. To, čím se Transfermarkt odlišuje, je především velikost databáze, která pokrývá informace o Lionelu Messim až po hráče hrající konžskou ligu, ale také tržní hodnoty hráčů. Způsob jejich výpočtu vysvětluje jeden z uživatelů komunity Babua Biswas (2021). Tržní hodnoty se vypočítávají s přihlédnutím k různým cenovým modelům. Hlavním faktorem je však komunita, jejíž

členové podrobně diskutují a odhadují tržní hodnoty hráčů. Obecně platí, že tržní hodnoty Transfermarkt nelze srovnávat s cenami za přestup. Cílem není předpovídat cenu, ale očekávanou hodnotu hráče na volném trhu. Transfermarkt nepoužívá žádný algoritmus, ale spoléhá na zkušenosti komunity. Jejím cílem je reflektovat poptávku po hráči a přizpůsobovat se speciálním faktorům/parametrům ve střednědobém horizontu.

Tento koncept známý jako crowdsourcing, kdy se spoléhá především na komunitu, není ve světě žádnou novinkou. V rámci crowdsourcingu je přesunuta práce, kterou obvykle vykonává zaměstnanec nebo kontraktor na větší počet lidí prostřednictvím otevřené výzvy. Díky internetu je možné podílet se na získávání informací a společným úsilím vyřešit daný problém nebo dosáhnout vytyčeného cíle. Crowdsourcing využívá potenciál celé komunity a umožňuje efektivní využití pracovní síly a snížení nákladů. (Idealab). Dopravní aplikace Waze je jednou z nejlépe fungujících firem založené na crowdsourcingu.

V zásadě každá liga v databázi podstoupí aktualizaci tržní hodnoty dvakrát za sezonu. Obvykle po skončení sezony, stejně jako během sezony, což odpovídá dvěma přestupním obdobím (2.4.7).

Transfermarkt rozděluje faktory s vlivem na cenu do 3 hlavních skupin:

Nejdůležitější faktory:

- Budoucí naděje;
- Věk;
- Výkony v klubu a reprezentaci;
- Úroveň a status ligy, jak po sportovní, tak po finanční stránce;
- Pověst/prestiž;
- Rozvojový potenciál;
- Specifické vlastnosti ligy;
- Marketingová hodnota;
- Počet a pověst zainteresovaných klubů;

- Výkonnostní potenciál;
- Množství zkušeností;
- Náchylnost ke zranění;
- Rozdílné finanční podmínky klubů a lig;
- Obecná poptávka a "trendy" na trhu;
- Obecný vývoj poplatků za přestup;
- Vnější faktory, jako je pandemie koronaviru a její důsledky.

Forma individuálního transferu:

- Převody prostřednictvím opce na nákup/závazku ke koupi;
- Poplatek za hostování;
- Získaná pouze část práv na převod;
- Výstupní klauzule;
- Možnost zpětného odkupu;
- Dohoda o výměně hráčů;
- Délka smlouvy;
- Účast při dalším prodeji;
- Bonusové platby;
- Zlepšení finanční bilance.

Situační podmínky:

- Tlakové situace, jako je konkurence, úspěch nebo finanční tlak atd.;
- Vůle/touha/zájmy hráče;
- Klub neprodává nejvyšší nabídce;
- Hráč jde do stávky nebo podobně;

- Vysoký plat;
- Klub chce hráče prodat.

2.2.2 CIES Football Observatory

CIES Football Observatory je výzkumná skupina specializující se na statistickou analýzu ve fotbalu a jejíž členy jsou Raffaele Poli, Loïc Ravenel, Roger Besson a Andrea Pessina. Výzkumní pracovníci jsou pravidelně pověřováni prestižními organizacemi, jako jsou mimo jiné FIFA, UEFA, City Football Group, Chelsea FC, Club Atlético de Madrid a SL Benfica. V rámci širší působnosti sportovní observatoře CIES byly rovněž realizovány zakázky pro organizace, jako jsou FIBA a MOV.

Proměnné zahrnuté ve statistickém modelu CIES Football Observatory pro odhad tržních hodnot pro profesionální fotbalisty Poli a spol. (2020) rozdělují do tří skupin. Proměnné relativní ke klubům, ty relativní k hráčům a také kontextová proměnná zahrnující sezonu, během které se přestup uskutečnil. Tato poslední proměnná nám umožňuje vzít v úvahu vývoj hodnot za stejných podmínek v například silně inflačním prostředí.

Proměnné závislé na klubu odkazují na sportovní a ekonomickou úroveň týmů, v kterém hráči působili před přestupem. Sportovní úroveň se myslí dosažené výsledky a úroveň ligové soutěže. Úroveň ligové soutěže se určuje na základě dosažených výsledků klubů, které reprezentovaly danou asociaci v mezinárodních soutěžích. Z ekonomického hlediska se úroveň klubů vypočítává na základě nedávných investic do přestupů. Rovnice také zohledňuje výdaje na získávání hráčů na úrovni jejich ligy. To je užitečné pro předvídání nové ekonomické síly sestupujících nebo postupujících klubů.

Proměnných závislých na hráči je mnohem více. Zahrnují se mezi ně zbývající délka kontraktu s mateřským klubem, věk hráče, mezinárodní status, kariérní postup a také výkony v různých soutěžích, jak za klub, tak za národní tým (odehrané minuty, vstřelené góly, asistence, úspěšné driblingy, přesnost přihrávek atd.).

Mezi aspekty, které nejsou v modelu zohledněny, ale mohly by vysvětlit rozdíly mezi odhadovanými a skutečně zaplacenými částkami, jsou zejména naléhavá potřeba likvidity klubu, neshoda mezi trenérem nebo spoluhráči, příchod nového hráče, který

hraje na stejné pozici, disciplinární nebo fyzické problémy, vynikající výkony v mládežnických soutěžích atd. (Poli, a spol., 2020)

Obrázek 1 Determinanty tržní hodnoty hráče

Zdroj: Převzato z Poli, a spol., (2020)

2.2.3 Football Benchmark

Football Benchmark je digitální analytická platforma pro fotbalový byznys. Platforma se zabývá třemi hlavními okruhy: finanční a provozní výsledky fotbalových klubů, výsledky hráčů a klubů na sociálních sítích a pro tuto práci důležité tržní ocenění fotbalistů. Aktuálně spadá pod poradenskou agenturu Ace Advisory, kterou stejně jako Football Benchmark založil Andrea Sartori. Vytvořený obsah je pravidelně citován největšími byznysovými a sportovními médii, např. Sky Sport, The Times, BBC, Kicker, The Telegraph, La Gazzetta dello Sport a další.

Model poskytuje odhady tržních hodnot profesionálních fotbalistů na základě vlastních algoritmů. Algoritmy používané pro tyto účely do značné míry spoléhají na analýzu minulých transakcí fotbalových hráčů, které proběhly během posledních devíti fotbalových sezon (od 2013/14 do 2020/21). Po přezkoumání tisíců přestupů tým Football Benchmark navrhl model, aby identifikoval nejdůležitější proměnné, které ovlivňují hodnotu hráče. Ve fázi vývoje modelů byly uvažovány všechny proměnné, které mají vliv na přenosové hodnoty, a které bylo možné shromáždit. Během výzkumu bylo několik

vlivů, každý s vlastní specifickou váhou, identifikováno jako klíčových pro odhad tržní hodnoty fotbalových hráčů. Těmi jsou:

- Herní pozice (tj. brankář, obránce, záložník, útočník);
- Věk a národnost;
- Smlouva: posouzení aktuálního kontraktu hráče s jeho současným klubem;
- Individuální sportovní výkon: hodnocení výkonu na hřišti (např. góly, asistence, odehrané minuty, driblingy, souboje);
- Disciplinární přestupky (tj. počet faulů, počet červených a žlutých karet);
- Hodnocení výkonů za národní tým (např. počet mezinárodních zápasů, mezinárodní branky);
- Posouzení mediálního a komerčního potenciálu hráče (pokud je významný);
- Výkon a charakteristika klubu sportovní výsledky, ligová konkurenceschopnost, ekonomické a finanční aspekty klubu atd.;
- Týmová závislost: hodnocení důležitosti daného hráče v jeho týmu;
- Načasování přestupu hráče a ekonomické profily potenciálních kupujících a prodávajících klubů.

2.3 Dopady Covidu-19 na fotbal

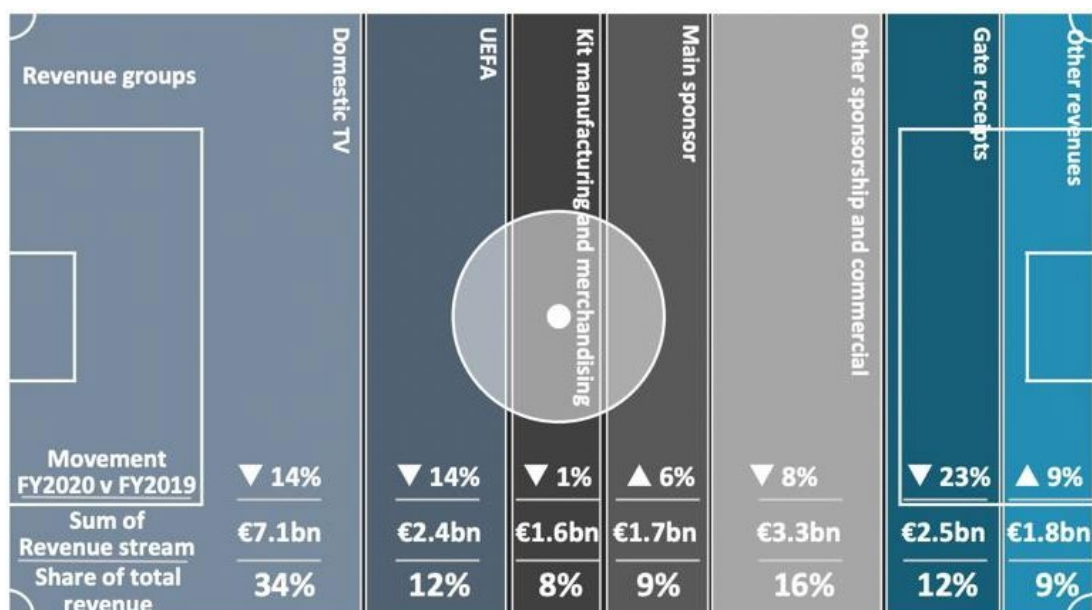
Vypuknutí pandemie COVID-19 lze považovat za největší celosvětový výjimečný stav od druhé světové války. Pandemie hluboce zasáhla sport po celém světě nejen společensky, ale i finančně. Zatímco poslední hospodářská krize v letech 2007-2008 měla velké důsledky pro nespportovní a sportovní odvětví v celé Evropě (Parnell a spol., 2016), na elitní profesionální fotbalový průmysl měla jen omezený negativní dopad. Fotbalové odvětví bylo skutečně do jisté míry chráněno a dosáhlo působivých výsledků v oblasti příjmů (Deloitte, 2017). Krize COVID-19 je poněkud odlišná a má skutečné a hmatatelné dopady na sport a fotbalový průmysl (Parnell a spol., 2020).

Pokud se zaměříme pouze na fotbalový průmysl, byl fakticky potvrzen negativní dopad na finanční prostředky. Poprvé od doby, kdy se začala zaznamenávat tato data,

došlo k poklesu příjmů evropských klubů z nejvyšších soutěží. Celkově se příjmy zmenšily o 10,4 % z €23,0 mld. v roce 2019 na €20,6 mld. v roce 2020. Největší procentuální propad vykazovaly příjmy ze vstupného, kde došlo k propadu o 23 %, následované příjmy z vysílání v domácích TV (-14 %) a z vysílání UEFA klubových soutěží (-14 %), příjmy z vedlejších sponzorství a reklamní příjmy poklesly o 8 % a mírně se také zmenšily příjmy z prodeje dresů a merchandisingu (-1 %). Pouze podpora hlavního sponzora a jiné příjmy šly proti negativnímu trendu s nárůstem o 6 %, resp. 9 % (UEFA, 2022).

Jak se předpovídalo, pandemie COVID přinesla značný pokles investic na přestupovém trhu. Ve srovnání s létem 2019 byl pokles pozorovaný během letního přestupového období v 2020 v TOP5 o 43 %, s minimálním poklesem v Anglii (-10 %) a maximálním ve Španělsku (-75 %). Během zmíněného přestupového období se oproti létu 2019 výrazně zvýšilo procento bezplatných přestupů (z 26,2 % na 32,2 %) volných hráčů, které natrvalo získaly kluby z TOP5. K největšímu nárůstu došlo v Bundeslize (+15 %), zatímco Premier League (-1 %) zůstala poměrně stabilní. Zvýšil se také podíl zapůjčených hráčů na hostování z celkových transferů (z 23,1 % na 30,0 %). Krize COVID také posílila tendenci týmů integrovat do transakcí podmíněné platby a procenta prodeje. (Poli a spol., 2021)

Obrázek 2 Rozbor klubových příjmů v 2020

Zdroj: UEFA (2022)

2.4 Hráčské přestupy a kontrakty

Z úvodní části pojednávající o migraci je zřejmé, že přestupy jsou již po dlouhou dobu nedílnou součástí fotbalového průmyslu. Přestupy umožňují týmům projevit své ambice a pomáhají k jejich dosahování. Prodejem lze generovat významné částky, které mohou být reinvestovány do infrastruktury klubu nebo zpět do týmu. Jde tedy o významnou činnost, pomocí které je klub schopný naplňovat sportovní, ekonomické i sociální cíle.

2.4.1 Dohodnutí přestupu

Přestup zpravidla nelze uskutečnit, pokud nedojde ke dvěma dohodám. Tou první je dohoda mezi prodávajícím a kupujícím klubem na podmínkách přestupu. Také se musí dohodnout hráč a kupující tým na podmínkách kontraktu. Dříve bylo běžnou praxí, že si sami hráči domlouvali podmínky nové smlouvy s novými manažery bez přítomnosti agentů nebo sportovních ředitelů. Dnes jsou až na výjimky hráči z nejvyšších soutěží v Evropě zastupováni hráčskými agenty, kteří se snaží vyjednat nejlepší podmínky pro své klienty. Tým může získat hráče tím, že zaplatí přestupovou částku a ukončí mu kontrakt v jiném týmu, a hráči tak bude umožněna registrace do nového týmu. Výše přestupové částky závisí na tom, jestli má hráč ve své smlouvě výkupní klauzuli, popř. je nabízená částka dostačující pro prodávající tým. Mnoho hráčů také přestupuje do nových týmů bez povinnosti zaplatit jakýkoliv poplatek, pokud jsou bez smlouvy, to je možné díky Bosmanovu pravidlu (kap. 2.4). Podle pravidel FIFA existují dvě přestupová okna, delší (přibližně 12 týdnů) v přestávce mezi sezonami a kratší (max. jeden měsíc) uprostřed sezony. Konkrétní období závisí na sezonním cyklu ligy a určují je národní fotbalové asociace.

2.4.2 Přestupové poplatky

Vliv na tržní hodnotu hráče má řada faktorů jako např. věk, herní pozice, zbývající délka kontraktu atd. Cenu za přestup lišící se od tržní hodnoty ovlivňuje např. relativní postavení při vyjednávání obou stran. Tým s finančními problémy bude v nevýhodném postavení, jelikož bude nucen rozprodávat své hráče, aby mohl splatit své dluhy.

Dosáhnout vzájemné dohody trvá několik týdnů až měsíců a Geey (2019) určil předměty jednání:

- cena za přestup (pravděpodobně hrazená ve splátkách);
- klauzule o prodeji, pokud hráč v budoucnu znovu přestoupí;
- jakákoli „dodatečná“ kompenzace – v případě, že např. kupující klub postoupí nebo se kvalifikuje do Ligy mistrů, mohou být spuštěny dodatečné platby.

2.4.3 Náklady přestupu

Pokud se někde uvádí cena přestupu, kupující tým z praxe zaplatí větší množství peněz v průběhu hráčova působení v klubu, než je uvedená přestupová částka. Poplatek za přestup jsou jen jednou z mnoha položek promítajících se do nákladů za přestup hráče. Daniel Geey (2019) na smyšleném příkladu brazilského hráče přestupujícího do Liverpoolu rozebírá všechny dílčí platby v Premier League:

- Poplatek za přestup – £35 mil. – částka zaplacená za přestup hráče;
- Mzda a prémie – (při podpisu pětiletého kontraktu s platem £100 tis./týdně by si měl hráč vydělat na konci smlouvy £26 mil.);
- Bonusy za výkony – bonusy za dosažení individuálních nebo týmových úspěchů mohou přidat 20-30 % ze základní mzdy;
- Bonus za podpis a bonus za věrnost – jednorázový bonus za uzavření smlouvy s týmem a bonus vyplacený na začátku sezony za další rok v týmu;
- Autorská práva – hráčům s marketingovou hodnotou platí klub za jeho autorská práva, pro využití v reklamních kampaních, může to být až 20 % výplaty;
- Provize agentů – v Premier League tým platí agentům jménem hráče, provize;
- agentů se odhaduje na 5 % z hráčova základního platu.

Po sečtení všech těchto dílčích plateb na konci pětiletého kontraktu celkově vynaloží tým za tohoto hráče okolo £71 mil.

2.4.4 Hráčské kontrakty

Při podpisu smlouvy vznikají povinnosti hráče i klubu, které musí obě strany dodržet. Standartní podmínky dohodnuté ve smlouvách:

- Plat hráče a částky, které má klub zaplatit;
- Povinnosti hráče, včetně: účasti na zápase; tréninku; dodržovat pokyny klubu, neznevážení dobrého jména klubu (např. zveřejněním negativního tweetu o vedení týmu);
- Povinnosti klubu – např. uvolnění hráče na reprezentační zápasy;
- Disciplinární a sporová řízení, kde bude klub vyšetřovat a rozhodovat;
- Porušení smlouvy nebo nedodržení smlouvy (pokud se hráč nedostaví na trénink, hádá se s ostatními spoluhráči nebo odmítne hrát za tým);
- Ukončení smlouvy ze strany klubu (např. za užívání drog) nebo ze strany hráče (např. za to, že mu klub nevyplácí plat);
- Vztahy s komunitou a marketingové povinnosti klubu (jako je setkání s dětmi v nemocnici během Vánoc).

Nejdůležitější částí smlouvy je pro hráče plat. Ten se může skládat z vyšší základní mzdy a menších bonusů, kterými mohou být:

- bonus za podpis;
- bonus za odehrané zápasy;
- bonus za výhru;
- bonus náhradníka;
- bonus za góly;
- bonus za asistence;
- bonus za čistá konta; bonus za postupy soutěží;
- bonus za věrnost.

Na druhé straně se také snaží klub omezit své náklady, v případě neúspěšné sezony zakončené sestupem se hráčův základní plat může zásadně snížit, i tato doložka může být součástí smlouvy.

2.4.5 Klausule

2.4.5.1 Výstupní klauzule

Výstupní klauzule umožní okamžitě ukončit smlouvu mezi hráčem a klubem, je aktivována, pokud je kupující klub ochoten zaplatit obvykle velmi vysokou částku stanovenou ve smlouvě. Poté je umožněno hráči jednat se s novým týmem. Funkce této doložky je vysokou cenou odlákat potencionální zájemce.

V roce 2017 tým Paris Saint-Germain aktivoval klauzuli a přivedl do svého týmu brazilského fotbalistu Neymara za €222 mil, což z něj učinilo nejdražší přestup v historii.

2.4.5.2 Klausule o zpětném odkupu

Další běžně užívanou doložkou je klauzule o zpětném odkupu. Zakomponováním této klauzule do smlouvy si tým zajistí zpětný odkup nadějného hráče za předem stanovenou cenu v případě, že bude v budoucnu vynikat. Prodávající tým získá peníze za hráče, který nedostává dostatečné herní vytížení s možností odkupu, když se mu bude dařit. Kupující tým přivede hráče, kterého by si nemohli dovolit a stanovená cena za odkup je vyšší než pořizovací cena.

2.4.6 Hostování

Hostování je dočasný přestup hráče mezi fotbalovými týmy. Zjednodušeně jde o „zapůjčení“ hráče. Smyslem je zapůjčení hráče do týmu, v kterém získá herní vytížení a praxi, aby se následně vrátil rozehraný a se zkušenostmi. I v tomto případě se řeší finanční kompenzace a opět záleží na postavení jednotlivých stran. Za hostování se může, ale nemusí platit. V některých případech stačí pokud dočasný tým převezme celý hráčův plat, ovšem někdy se mzda může dělit v různých poměrech mezi oběma týmy, záleží na domluvě. Součástí těchto dohod mohou být i opce na možný odkup za předem stanovenou částku po skončení hostování.

2.5 Bosmanovo pravidlo

Binder a Findlay (2012) vysvětlují toto pravidlo jako zrušení přestupových poplatků za hráče bez smlouvy, kteří si přejí změnit klub v rámci zemí EU a mezi nimi. V návaznosti na to se také zakázaly kvóty na počet cizinců hrajících za klub. Vládní orgány v různých evropských zemích reagovaly okamžitým ukončením kvót na zahraniční hráče ze zemí EU na klubová utkání hraná v rámci jejich domácí ligy. O dva měsíce později, 19. února 1996, UEFA zrušila omezení o zahraničních hráčích ve všech svých klubových soutěžích, jako je kupř. Liga mistrů a Pohár UEFA.

Jean-Marc Bosman byl fotbalista hrající za belgický klub RFC Liege, kterému končila smlouva, a chtěl přestoupit do francouzského Dunkerque. Až do případu Bosman mohl hráč změnit klub pouze tehdy, pokud se oba kluby dohodly. Tato dohoda měla obvykle podobu přestupové částky, a to i v případě, že hráč nebyl s prodávajícím klubem v kontaktu. Protože RFC Liege nechtěl dovolit, aby hráč odešel zadarmo, a Dunkerque nebyl ochoten zaplatit přestupovou částku, která byla za hráče požadována. A tak to skončilo tak, že Jean-Marc zažaloval svůj klub RFC Liege a UEFA u Soudního dvora Evropské unie. Bosman tvrdil, že jako občan EU má právo na "volný pohyb" v rámci EU, pokud si chce najít práci, ale přestupový systém mu brání v tom, aby svého práva na volný pohyb využil, a že přestupový systém by měl být změněn tak, aby umožňoval hráčům bez smlouvy přestupovat mezi kluby bez nároku na jakýkoli poplatek. Jean-Marc Bosman svůj přelomový případ vyhrál a základy Bosmanova systému byly položeny. (Sansom, 2009)

Zrušením kvót na počet cizinců byla velikou mírou podpořena migrace fotbalové pracovní síly směrem do Evropy. S tím však také rostly obavy, že domácí soutěže zaplaví levní hráči ze zahraničí a nahradí domácí hráče (Simmons, 2008). I přes klesající herní vytížení, které je nyní k dispozici „domácím hráčům“, zavedení pravidla zatím nevedlo ke zvýšení konkurenční rovnováhy národních týmů, zemí dovážejících hráče a těch exportujících. Bez ohledu na tento vývoj si tradiční fotbalové národy ze západní Evropy a Jižní Ameriky dokázaly udržet svojí konkurenční výhodu. (Frick, 2009)

Na druhé straně stál tým Ajax Amsterdam úřadující vítěz Ligy mistrů v roce 1995, který musel řešit opačný problém. Po nečekaném úspěchu v Lize mistrů musel přihlížet, jak se rozpadá jejich mladý tým po odchodech Clarence Seedorfa, Patricka Kluiverta a Edgara Davidse. Poslední jmenovaný byl prvním známějším hráčem, který využil

Bosmanovo pravidlo a bezplatně přestoupil do týmu AC Milán. Nově nabytá svoboda dodávala hráčům, kteří zůstali, výhodnější postavení k vyjednání lepších kontraktů. (Carter, 2011)

2.6 Financial Fair Play

Trh s hráči také ovlivnilo pravidlo Finanční Fair Play (dále jen FFP). V září 2009 výkonný výbor UEFA schválil koncept Finanční Fair Play, což je název pro systém finančních regulací, která mají za úkol vytvořit finančně zdravé prostředí ve fotbale. Tato pravidla začala platit s plnou účinností od sezony 2013/2014 a během následujících pěti let pomohly ke snížení ztrát klubů pod úroveň 20 % původní ztráty před zavedením předpisů, ke kterým docházelo z důvodu nadměrných výdajů na příchody hráčů a jejich platů. Aby mohly předpisy řešit aktuální problémy dochází pravidelně k jejím úpravám (2012, 2015, 2018), přesto základní principy a cíle zůstávají stejné:

- zlepšit ekonomickou a finanční kapacitu klubů, zvýšit jejich transparentnost a důvěryhodnost;
- klást nezbytnou důležitost ochraně věřitelů a zajistit, aby kluby včas vyrovnaly své závazky vůči zaměstnancům, sociálním/daňovým úřadům a dalším klubům;
- zavést více disciplíny a racionality do financování klubového fotbalu; podporovat kluby, aby fungovaly na základě vlastních příjmů;
- podporovat odpovědné utrácení k dlouhodobému prospěchu fotbalu;
- chránit dlouhodobou životaschopnost a udržitelnost evropského klubového fotbalu.

UEFA přinutila vedení klubů jednat zodpovědněji, chtěla posílit tržní disciplínu z hlediska mezd hráčů a přestupových plateb – s cílem zlepšit dlouhodobou udržitelnost evropského klubového fotbalu (Birkhäuser, 2019). Mzdy hráčů, poplatky za přestupy a ostatní mzdy tvořily dohromady 91 % z celkových výdajů klubů v Evropě v roce 2021. Výdaje na mzdy hráčů přesahovaly přes půlku (56 %) z celkových příjmů a výdaje na přestupy dosahovaly téměř pětinu (18 %) z příjmů. (UEFA, 2022). Díky zjevnému důkazu vysokých výdajů na hráče, jak s jejich pořízením, tak s jejich mzdami, je snaha FFP regulovat trh s hráči pochopitelná.

2.6.1 Financial Sustainability and Club Licensing Regulations

UEFA se rozhodla reformovat své finanční předpisy, které v létě 2022 vstoupily v platnost. Reforma se dotkla především systému Financial Fair Play (FFP). Nová pravidla ekonomické udržitelnosti klubů byla představena na zasedání výkonného výboru výboru UEFA ve švýcarském Nyonu. Systém se celým názvem nazývá Financial Sustainability and Club Licensing Regulations (FSCLR) a opírá se o tři zásadní pilíře: solventnost, stabilita a kontrola nákladů.

Solventnost je zde uvedena především proto, jelikož jedním z cílů UEFA je dbát a kontrolovat, zda se některé kluby neřítí do dluhové pasti. UEFA tedy vyžaduje, aby kluby neměly své závazky po splatnosti, například vůči daňovým úřadům, jiným klubům či svým zaměstnancům.

Dalším pilířem je stabilita. Tento pilíř míří především na stanovení “přijatelné odchylky”, tedy toho, kolik si kluby mohou dovolit ztratit. Tato hranice byla zvýšena z 30 milionů eur za tři sezony na 60 milionů eur za stejné období. Výjimkou jsou kluby, které se nachází v “dobrém finančním stavu”. Ty mají možnost, si dovolit ztratit dalších 10 milionů eur k výše uvedené ztrátě.

Poslední pilíř se nazývá “kontrola nákladů”. Ta se týká toho, co systém FSCLR nazývá jako “pravidlo o nákladech na mužstvo”. Jednoduše řečeno, tento pilíř stanovuje, že celkové výdaje klubu na přestupy, mzdy a odměny agentům nesmí překročit 70 % jeho příjmů.

UEFA ve tomto novém systému také specifikovala sankce pro případ, kdy dojde k porušení pravidel. Systém FSCLR uvádí, že kluby budou vystaveny předem stanoveným finančním sankcím a sportovním opatřením, může se jednat například o sankci odečtení bodů.

Na závěr nutno podotknout, že UEFA při přípravě těchto nových opatření úzce spolupracovala se zúčastněnými stranami. UEFA tento nový systém přijala za účelem pomoci evropskému fotbalu řešit nové výzvy, ochránit fotbal, a především jej připravit na budoucí potencionální otřesy, umožnit racionální investice a vybudovat více udržitelnou budoucnost fotbalu. (Slater a Boshier, 2022)

2.7 Evropské klubové soutěže

UEFA – Unie evropských fotbalových asociací – je na svých webových stránkách popsána jako řídicí orgán evropského fotbalu. Je zastřešující organizací pro 55 národních fotbalových asociací v celé Evropě. (UEFA, 2019). Společně s dalšími pěti konfederacemi zastupujícími zbylé kontinenty tvoří hlavní složku FIFA – světové asociace fotbalu. Jelikož se jedná o řídicí orgán evropského fotbalu patří mezi jeho kompetence organizace největších fotbalových soutěží na světě. Kromě Mistrovství Evropy (EURO), druhý největší turnaj národních týmů, organizuje UEFA také mezinárodní klubové soutěže, Ligu mistrů, Evropskou ligu a od letošního roku také Evropskou konferenční ligu.

Každý klub v Evropě spadá pod jednu z 55 národních fotbalových asociací zastřešované organizací UEFA. Tyto asociace řídí národní fotbalové soutěže, které mohou mít různé formáty. Nejběžnější je soutěžní systém „každý s každým doma-venku“ zápasů, ve kterém každý tým odehraje proti všem soupeřům v lize dva zápasy, jeden „doma“ na domácím hřišti a druhý „venku“ na hřišti soupeře. Za výhru tým obdrží 3 body, za remízu 1 bod a za prohru nezíská žádný bod, v průběhu celé sezony se sčítají body a vyhraje tým s nejvyšším počtem bodů. Tento formát uplatňují v TOP5. V Česku nebo Belgii je výše zmíněný formát rozšířený o nadstavbu, to znamená rozdělení výsledné tabulky do dílčích skupin, v nichž týmy hrají mezi sebou o titul, záchranu nebo za jiným účelem stanoveným asociací. Výsledné pořadí určí nejen vítěze, sestupující, ale i týmy kvalifikované do Evropských soutěží.

2.7.1 UEFA Champions League

UEFA Champions League (dále jen UCL) je klubová soutěž s nejlepšími kluby celého kontinentu. Turnaj, dříve nazývaný Evropský pohár, začal v roce 1955/56 a zúčastnilo se ho 16 týmů. V roce 1992/93 se změnil na UCL. Kvalifikace začíná v létě jedním předkolem, které následují tři kvalifikační kola a poté se odehraje play-off, po němž 32 týmů zahájí skupinovou fázi začínající v září. Skupinová fáze zahrnuje osm skupin po čtyřech týmech, přičemž každý klub hraje s každým v dané skupině doma a venku. První dva týmy v každé skupině postoupí do osmifinále a na začátku vyřazovací fáze, zatímco tým na třetím místě sestoupí do Evropské ligy. Osmifinále, čtvrtfinále

a semifinále se hrají na dva zápasy, doma a venku, přičemž finále se koná na stadionu, který je vybrán téměř dva roky dopředu.

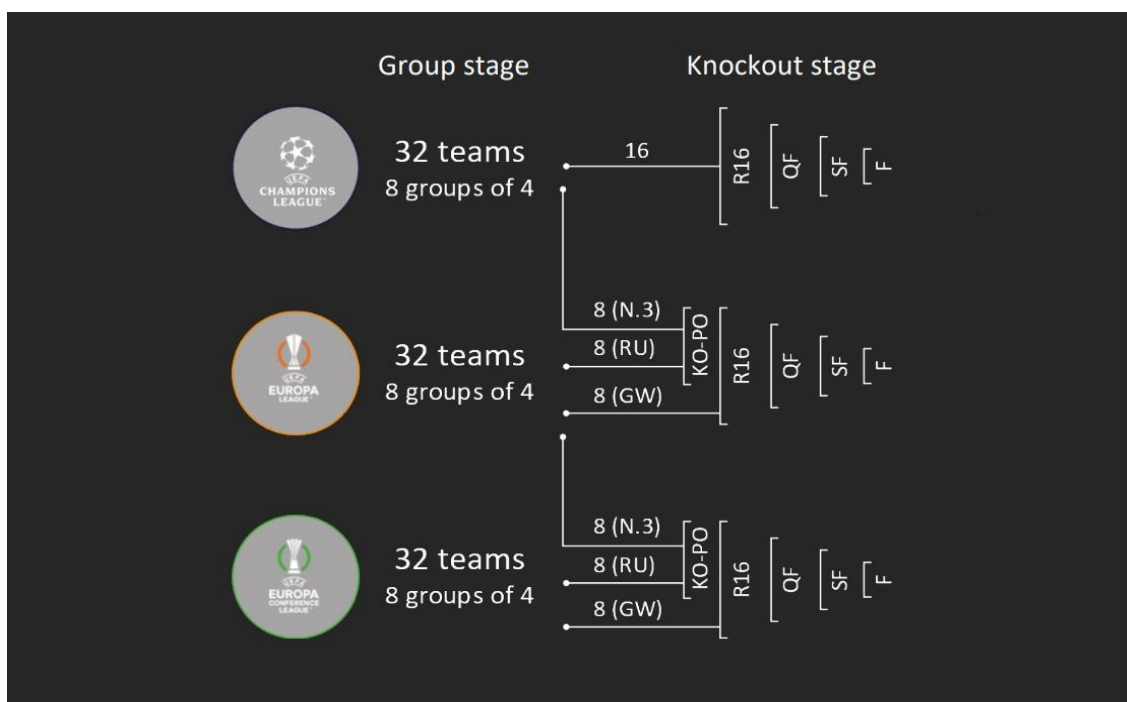
2.7.2 UEFA Europa League

UEFA Europa League (UEL) je druhá evropská klubová soutěž a dříve byla známá jako Pohár UEFA. Soutěž změnila svůj název v roce 2009/10 a zahrnuje kvalifikaci a play-off před skupinovou fází, která začíná v září. Zavedení Evropské konferenční ligy znamená několik významných změn pro Evropskou ligu. Skupinová fáze byla zredukována ze 48 na 32 týmů – osm skupin po čtyřech. Osm vítězů skupin postupuje automaticky do osmifinále. Před osmifinálovými zápasy se uskuteční vyřazovací kolo play-off, to probíhá mezi osmi vicemistry ze skupiny Evropské Ligy a osmi týmy na třetím místě ze skupin Ligy mistrů. Stejně jako v Lize mistrů se všechny vyřazovací fáze kromě finále hrají na dvě kola. Odměnou za vítězství v Evropské lize je postup do skupinové fáze Ligy mistrů v příští sezoně.

2.7.3 UEFA Europa Conference League

Poprvé po více než 20 letech se koná třetí mužská fotbalová klubová soutěž v podobě UEFA Europa Conference League (dále jen UECL). Celkem je v průběhu sezony zapojeno 184 týmů, včetně alespoň jednoho týmu z každé z 55 asociací a 46 klubů přestupujících buď z Ligy mistrů, nebo Evropské ligy. Existuje osm skupin po čtyřech týmech, následuje vyřazovací kolo play-off, osmifinále, čtvrtfinále, semifinále a finále. Osm vítězů skupin automaticky postoupí do osmifinále. Dodatečné vyřazovací kolo play-off se pak bude hrát před osmifinále mezi osmi druhými týmy ze skupin a týmy na třetím místě ze skupin Evropské ligy. Nová struktura pro klubové soutěže UEFA zajišťuje, že ve skupinové fázi jedné nebo více soutěží je zastoupeno alespoň 34 národních asociací UEFA. Ve skupinové fázi Ligy mistrů bude minimálně 14 domácích šampionů, ve skupinové fázi Evropské ligy 8 až 11 domácích šampionů a ve skupinové fázi Evropské konferenční ligy 9 až 12 domácích šampionů. Všechny členské asociace budou mít přístup ke všem třem klubovým soutěžím a kvóty všech asociací zůstanou nezměněny. Vítěz získá místo v následující sezoně ve skupinové fázi Evropské ligy UEFA, pokud se nekvalifikoval do Ligy mistrů UEFA prostřednictvím své domácí soutěže (UEFA, 2021).

Obrázek 3 Herní systém mezinárodních klubových soutěží

Zdroj: Převzato z UEFA (2022)

2.7.4 Česká Fortuna liga

V posledních letech, ve Fortuna lize již tradičně, mají ve titulové ambice pouze tři týmy. Těmi jsou SK Slavia Praha, AC Sparta Praha a FC Viktoria Plzeň. Ovšem v předchozích osmi letech zažili mistrovské oslavy pouze hráči Slavie a Plzně, a to shodně čtyřikrát. Nutno podotknout, že z těchto tří klubů využívá nejvíce zahraničních talentů SK Slavia Praha, která umí většinu přestupů v souvislosti se zahraničními hráči dobře vyhodnotit. Za zmínku stojí nedávný přestup dánského obránce Alexandera Baha, který zamířil do portugalské Benfiky Lisabon za €8 mil.

2.7.5 Rakouská Bundesliga

Rakouská Bundesliga má kromě jména, ještě jednu podobnost s německou nejvyšší soutěží, a to nadvládu jednoho týmu. Dominantní pozice v rakouském fotbale již několik let patří FC Red Bull Salzburg, který vyhrál domácí soutěž devět let v řadě. V posledních letech začíná Salzburg sbírat úspěchy na mezinárodní scéně, a i díky tomu v nedávné minulosti uskutečnil prodej několika velkých jmen. Můžeme jen letmo zmínit kupříkladu Erlinga Haalanda do Borussia Dortmund nebo Sadio Maného do Liverpoolu.

2.7.6 Polská Ekstraklasa

S osmnácti týmy se jedná o největší soutěž ze všech sledovaných. Za hlavní tvář polské soutěže lze považovat Legii Varšavu, a to především díky sedmi titulům z posledních deseti. V evropských soutěžích Polsko čeká na výraznější úspěch a ani Legii nebo jinému týmu z Polska kvalifikovanému do evropských soutěží se nedaří proniknout do pozdějších fází některé z evropských soutěží. Pravděpodobně i proto zůstává Artojms Rudnevs od sezony 12/13 nejdražším cizincem, který ze soutěže odešel.

2.7.7 Slovenská Fortuna liga

Soutěž, kterou hraje 12 týmů, se po základní části rozdělí na dvě poloviny, skupinu o titul a skupinu o udržení. Poslední čtyři roky kraluje soutěži ŠK Slovan Bratislava. I letos bude útočit na pátý titul v řadě. Podobně jako týmy z polské Ekstraklasy se kluby ze slovenské nejvyšší fotbalové soutěže nedokážou prosadit v mezinárodní konkurenci a v žebříčku mezinárodního koeficientu jsou si velmi blízko.

2.7.8 Maďarská OTP Bank liga

Poslední vybranou soutěží je maďarská OTP Bank liga, které se zúčastní, stejně jako na Slovensku, pouze 12 týmů a také zde je mužstvo se šňůrou čtyř mistrovských titulů, FC Ferencvárosi. Herní systém se odlišuje jistou zvláštností. Každý tým se utká s každým třikrát za sezonu. Pouze úřadující vítěz je pravidelným účastníkem evropských pohárů a v sezoně 2020/21 si dokonce zahrál skupinovou fázi Ligy mistrů. I přes tento úspěch, nebyl hráč z této probírané soutěže nikdy prodán za více než €5 mil.

2.7.9 Koeficient

Liga mistrů, Evropská liga a Evropská konferenční liga jsou hlavní a nejvýznamnější soutěže evropských klubů, a to nejen z finančního hlediska (přímé příjmy z účastnických cen), ale také za nepřímé výhody (noví fanoušci, mezinárodní sponzoři atd.). Pro fotbalisty působících v méně prestižních ligách je to příležitost zahrát si proti nejlepším týmům v Evropě a také možnost zaujmout svými výkony nové zájemce z lepších soutěží, kde mohou podepsat lukrativnější smlouvy. O počtu týmů reprezentující

národní asociaci v evropských klubových soutěžích rozhoduje Národní klubovým koeficientem UEFA.

Národní klubové koeficienty jsou založeny na výsledcích klubů každé asociace v pěti předchozích sezonách Ligy mistrů, Evropské ligy. Od minulého roku se započítávají také výsledky z Evropské konferenční ligy. Žebříček určuje počet míst přidělených asociaci (zemi) v nadcházející klubové soutěži UEFA. Národní klubový koeficient za sezonu je založen na bodech získaných všemi jeho kluby v dané sezoně v Lize mistrů, Evropské a Evropské konferenční lize. (UEFA, 2022)

2.7.9.1 Bodový systém

Body se udělují takto:

2 – všechny výhry ze skupinové fáze (UCL, UEL, UECL);

1 – všechny výhry v kvalifikačních a play-off zápasech (UCL, UEL, UECL); 1 – všechny losy ze skupinové fáze (UCL, UEL, UECL);

0,5 – všechny remízy v zápasech kvalifikace a play-off (UCL, UEL, UECL);

4 – bonusová účast ve skupinové fázi (UCL);

4 – bonusová účast v 16. kole (UCL); 4 – vítězové skupin (UEL);

2 – druzí ve skupině (UEL); 2 – vítězové skupin (UECL);

1 – na druhém místě ve skupině (UECL);

1 – každé kolo dosáhnou kluby od 16. kola (UCL, UEL); 1 – v každém kole se kluby dostanou ze semifinále (UECL).

2.7.9.2 Výpočet koeficientu

Koeficient se zjistí tak, že se vypočítá průměrné skóre: počet získaných bodů se vydělí celkovým počtem klubů reprezentujících asociaci v klubových soutěžích dané sezony. Výsledné číslo se pak sečte s výsledky předchozích čtyř sezon pro výpočet koeficientu. Pokud mají dvě asociace stejný koeficient, je asociace s vyšším koeficientem v poslední sezoně umístěna na prvním místě. (UEFA, 2022)

3 CÍLE A ÚKOLY PRÁCE, HYPOTÉZY

Hlavním cílem této práce je sledování změn tržních hodnot zahraničních hráčů při vstupu a odchodu z vybraných zemí. Součástí práce je za pomoci sledovaných hodnot posoudit vztahy a souvislosti mezi tržní hodnotou a fotbalovým prostředím vybraných zemí spolu s jejich schopnostmi rozvíjet hráče pro další kariérní posun.

Dílčí úkoly práce

- Rešerše odborné literatury k tématice;
- Zvolení vhodného výzkumného souboru;
- Sběr dat z webové stránky Transfermarkt;
- Analýza pěti zvolených fotbalových soutěží;
- Závěrečná diskuse.

4 METODIKA PRÁCE

V této kapitole bude podrobně popsána metodika a celý proces, pomocí kterého se dosáhlo finálních výsledků. Metodologie této práce se skládá ze tří částí: určení determinantů pro sběr a následnou selekci sekundárních dat, sběr sekundárních dat z webové stránky Transfermarkt a statistické zpracování analyzovaných dat.

4.1 Popis sledovaného souboru

Předmětem výzkumu jsou tržní hodnoty zahraničních hráčů z nejvyšších fotbalových soutěží z pěti vybraných zemí. Hráči i země byly zvoleny podle určených determinantů, které budou popsány v následujících kapitolách. Dle těchto determinantů byly vybrány soutěže těchto pěti zemí: České republiky, Polska, Maďarska, Slovenska a Rakouska. U prvních tří zmíněných soutěží nelze určit tu nejlepší podle zvolených faktorů, proto se u nich předpokládá určitá sportovně-ekonomická vyrovnanost. Zbylé dvě soutěže mají jasnou pozici mezi vybranými soutěžemi. Rakouská Bundesliga je ve všech vybraných ukazatelích lepší než zbylé soutěže, což je přesný opak slovenské Fortuna Ligy. Účel jejich zařazení je reprezentovat opačné extrémy, jejichž výsledky by měly mít jasné postavení v porovnání se zbylými soutěžemi.

Sledovanými hráči jsou cizinci, kteří odcházejí z pěti vybraných zemí, kterým je pod 26 a v dané zemi působili déle než 2 roky, resp. tři přestupová období zůstali v jedné zemi. Determinanty a jiné zvláštnosti jsou vysvětleny v následujících kapitolách.

4.1.1 Determinanty fotbalových soutěží

Určení těchto ukazatelů slouží k vhodnému výběru vyrovnaných soutěží. Zvolené ukazatele nám pomohou vyprofilovat vzájemné postavení soutěží, jak ze sportovního, tak ekonomického hlediska.

4.1.1.1 Koeficient

Hlavním měřítkem sportovní úrovně je koeficient. Význam koeficientu pro fotbalové asociace a hráče samotné je popsán v teoretické části (2.8). Tento ukazatel potvrzuje extrémně rozdílné postavení Rakouska vůči Maďarsku, Polsku a Slovensku. Ovšem

u Slovenska nelze tvrdit, že by výrazně zaostávalo, resp. je na úrovni těchto zemí. Česko je podle koeficientu téměř přesně v půli mezi Rakouskem a Maďarskem.

Obrázek 4 Koeficienty vybraných fotbalových soutěží

Pos	Country	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	Pts
8 =	Austria	9.750	6.200	5.800	6.700	10.400	38.850
16 =	Czech Republic	5.500	6.500	2.500	6.600	6.700	27.800
27 =	Hungary	1.625	3.250	4.500	4.250	2.750	16.375
28 =	Poland	2.875	2.250	2.125	4.000	4.625	15.875
30 =	Slovakia	1.875	5.125	3.000	1.500	4.125	15.625

Zdroj: vlastní zpracování

4.1.1.2 Celkové příjmy soutěže

Ekonomickou vypělost fotbalových soutěží budeme porovnávat pomocí celkových příjmů jednotlivých soutěží. Celkové příjmy představují objem financí, s kterými mohou kluby pracovat, z nichž velká část jde na platy hráčů. Z tabulky lze vyčíst hlavní zdroje příjmů a jejich podíl na celkových příjmech. Rakouská Bundesliga opět převyšuje ostatní soutěže markantním rozdílem, a to o více než €60 mil. před druhým v pořadí, Maďarskem. V porovnání s koeficientem je v tomto ukazateli slovenská Fortuna Liga velmi vzdálená sledovaným soutěžím.

Obrázek 5 Souhrn celkových příjmů

Country	Total revenue (€m)			Total revenue (Rank)			2020 revenue stream contributions				
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	TV	UEFA	Gate	Sponsor	Other
SCO	229	237	226	11	11	11	10%	12%	45%	26%	6%
AUT	177	224	224	14	13	12	10%	25%	14%	42%	10%
SUI	216	230	192	12	12	13	10%	12%	20%	32%	25%
HUN	134	133	160	18	18	14	0%	14%	1%	45%	39%
DEN	186	198	156	13	14	15	20%	4%	4%	42%	29%
GRE	137	152	139	17	16	16	14%	31%	14%	33%	8%
SWE	154	156	137	15	15	17	23%	6%	13%	32%	27%
POL	125	129	131	19	20	18	35%	3%	8%	38%	15%
UKR	111	98	127	21	22	19	2%	79%	0%	11%	7%
NOR	146	147	124	16	17	20	18%	16%	6%	35%	25%
CZE	81	129	107	23	19	21	6%	33%	10%	35%	18%
ISR	105	95	106	22	23	22	16%	4%	29%	28%	23%
KAZ	121	126	95	20	21	23	0%	4%	0%	26%	70%
ROU	59	71	63	24	24	24	41%	18%	2%	23%	16%
CYP	56	57	56	25	27	25	25%	24%	9%	23%	19%
BUL	42	48	49	30	29	26	6%	27%	3%	34%	30%
CRO	48	67	48	27	26	27	4%	38%	4%	40%	14%
BLR	47	52	45	28	28	28	0%	10%	1%	20%	69%
SRB	52	69	39	26	25	29	4%	31%	1%	37%	27%
SVK	43	44	35	29	30	30	3%	9%	6%	51%	31%

Zdroj: Převzato z UEFA (2022)

4.1.1.3 Tržní hodnota soutěže

Dalším ekonomickým ukazatelem je tržní hodnota soutěže, součet tržních hodnot všech hráčů v soutěži. Z toho lze vyčíst, jak jsou na trhu vnímáni hráči vybraných soutěží, potažmo soutěž samotná. Ovšem je zde vhodné připomenout, že se může lišit počet týmů v soutěži, tím pádem celková hodnota nemusí být zcela vypovídající. Nabízí se vydělit celkovou hodnotu soutěže počtem hráčů, avšak tento způsob má svá úskalí. Na soupiskách se nacházejí hráči, kteří buďto odehráli pouze několik minut nebo vůbec nezasáhli do sezony. Hráči na hostování zvyšují hodnotu ligy pouze dočasně, i to může zkreslovat výslednou hodnotu. Pro lepší představu tedy vydělíme celkovou hodnotu počtem týmů v soutěži. Také soutěže TOP5 nemají mezi sebou vyrovnané postavení. Anglická Premier League s celkovou tržní hodnotou €9 mld. má téměř dvojnásobně vyšší hodnotu před druhou nejhodnotnější španělskou La Ligou s hodnotou €4,79 mld.

Obrázek 6 Tržní hodnoty soutěží a průměrné ceny týmů daných soutěží

Zdroj: vlastní zpracování

4.1.1.4 Human Development Index (Index lidského rozvoje)

Stejně důležitou roli, jakou má sportovní aspekt, může mít pro hráče při výběru budoucího angažmá také životní úroveň dané země. Pro srovnání kvality života uvnitř různých zemí byl zvolen Human Development Index, který se soustředí na 3 dimenze: délka života, vzdělání a důstojný životní standard. Z těchto tří dimenzí se pomocí indikátorů vypočítají indexy, na základě, kterých vznikne HDI. Pozice v tomto žebříčku jsou podobné jako u koeficientu. První Rakousko s náskokem na Česko, které stojí na půli cesty mezi Rakouskem a zbylými zeměmi. Polsko, Slovensko a Maďarsko jsou v rozpětí 5 pozic.

Obrázek 7 Human Development Index

	18	Austria	0.922
	27	Czechia	0.900
	35	Poland	0.880
	39	Slovakia	0.860
	40	Hungary	0.854

Zdroj: vlastní zpracování

4.1.2 Determinanty hráčů

Fotbalové přestupní stanice by měly být soutěže, v kterých hráči prokážou své kvality a naplno využijí svůj potenciál, aby co nejdříve získali lepší angažmá. Abychom z vybraných soutěží mohli určit nejlepší přestupní stanici pomocí tržní hodnoty, je nutné určit také determinanty, potřebné pro získání charakteristik pro sledovaný soubor.

4.1.2.1 Věk

Podle Worvilla (2021) je určen věk výkonnostního vrcholu pro 6 herních pozic. Hráči dosahují nejlepší výkonnosti ve věku od 25 do 28 let. Z těchto poznatků stanovíme horní věkovou hranici sledovaného souboru na 25 let. Pokud nám jde o určení nejlepší přestupní stanice, měli bychom se zaměřit na mladší hráče, kteří jsou atraktivní pro velké kluby hrající pravidelně mezinárodní evropské poháry. Pokud nepotřebují týmy okamžitou náhradu, raději koupí mladšího hráče, se kterým budou moci pracovat podle svých představ a svého vrcholu dosáhne po adaptaci. Také tím získají „nejlepší roky“ kolem výkonnostním vrcholu.

4.1.2.2 Délka působení v soutěži

Aby se na člověka skutečně promítnul vliv prostředí, ve kterém žije, je nutné v něm strávit patřičnou dobu. Kromě obecných problémů souvisejících se změnou prostředí, jakými jsou jazyková bariéra, kulturní šok atd. musí hráč podstoupit také sportovní integraci. Jiný herní styl nebo nové taktické povinnosti patří mezi další výzvy, kterým musí čelit. Proto je aklimatizace velmi komplexní problém a její délka může být velmi odlišná a záleží na mnoha faktorech. Šest až dvanáct měsíců po příjezdu do hostitelské země si cizinci obvykle začínají zvykat na svůj nový domov a vědí, co mohou od svého okolí očekávat. Každodenní činnosti se stávají rutinou a zvyky hostitelské země jsou přijímány jako další způsob života (AGS, 2018). Délka působení v soutěži jako ukazatel byl zvolený jako minimálně dvě sezony strávené v soutěži, resp. půjde o hráče, kteří tři přestupní období zůstanou ve stejném týmu.

4.1.2.3 Národnostní výjimky

Jedním z hlavních problémů imigrantů v nové zemi je také jazyková bariéra. Umět cizí jazyk je nesmírně důležité nejen při hledání zaměstnání a samostatné fungování v každodenním životě, ale také pro navázání vztahů a integraci do společnosti. Ve fotbalu je překonání jazykové bariéry nutné pro komunikaci na hřišti, pochopení tréninkových cvičení nebo mediální povinnosti. Z těchto důvodů vzniklo několik výjimek při selekci sledovaného souboru. Mezi zahraniční hráče rakouské ligy nebyli zařazeni Němci. Německo a Rakousko k sobě mají blízko, právě díky společné historii a němčině, úřední jazyk obou zemí.

Další obdobnou výjimkou jsou Slovinci v české lize a Češi ve slovenské lize. Oba státy sice nemají společný úřední jazyk a brzy uplyne již 30 let od rozdělení České republiky a Slovenska, přesto ani jeden z národů nemusí vynakládat větší úsilí pro začlenění během působení v „bratrské“ zemi.

Další mimořádné případy jsou hráči s dvojím občanstvím. Pokud hráč vlastní občanství země, ve které hrál, byl také vyřazen se sledovaného souboru. Jde o hráče, kteří uplatnili nárok na více občanství díky svým předkům, rodičům nebo zemi narození. Získat nová občanství lze také úřední cestou, pokud člověk splňuje stanovené podmínky.

4.2 Sběr dat

Sběr dat probíhal ve dvou fázích. Podle určených determinantů bylo vybráno pět zemí a stanovené podmínky nám určily, na které hráče se zaměřit. Na stránkách Transfermarkt se nejprve zvolila zkoumaná země a soutěž. Poté se otevřela sekce přestupů, jejíž náhled je na obrázku 7. V této sekci byly zaznamenány všechny přestupy jednotlivých týmů dovnitř a ven během vybrané sezony. Díky nabízeným filtrům jsme mohli vynechat hráče na hostování a hráče přecházející uvnitř jednoho klubu, nejčastěji mezi hlavním a rezervním týmem. Poté se tedy vytvořil seznam všech zahraničních hráčů z předchozích deseti sezon, kteří z různých důvodů nepokračovali v klubu (přestup, konec smlouvy atd.). Seznam byl vytvořen v programu Microsoft Excel a celkem bylo vytvořeno 5 dokumentů, jeden pro každou soutěž. Každý dokument obsahoval 10 listů, se seznamem hráčů podle jednotlivých sezon.

Následovalo vyfiltrovaní hráčů, kteří nesplňovali stanovené podmínky. Nejprve byli v Excelu vybráni hráči pod 26 let. Z hráčů do 25 let museli být odebráni hráči, kteří sice měnili působiště, ovšem zůstali ve stejné zemi. U zbylých hráčů splňující věkovou kvótu se sledovalo časové období v dané zemi, a pokud splnilo stanovenou hranici, byly zapsány i tržní hodnoty při vstupu a odchodu ze země. Součástí jmen hráčů na seznamu byl i hypertextový odkaz na jejich profil, ze kterého byla zkoumána data o délce působení a tržních hodnotách. Náhled osobního profilu je doložen obrázkem 8.

Ke sběru dat nebyla potřeba žádné asistence, protože probíhal v digitálním prostoru a jako jediný zdroj dat sloužila webová stránka Transfermarkt. Po každém sběru byla také provedena kontrola, jelikož sběr probíhal manuálně a mohlo dojít k negativnímu ovlivnění lidským faktorem.

4.3 Analýza dat

Pro analýzu dat byla použita aplikace Microsoft Excel a její statistické nástroje. Využity byly i grafické nástroje, které sloužily pro lepší představu při porovnávání měřených hodnot.

Obrázek 8 Sběr dat pomocí Transfermarkt (1. fáze)

TRANSFERS 21/22

This statistic list all transfers of a competition in the current season. Clubs are in descending order by their final place last year. The left side ...

Filter by season: 21/22

Date of transfer: doesn't matter

Loans: Exclude loans

Transfers within the club **Show**

Out	Age	Nat.	Position	Market value	Joined	Fee
Abdallah Sima	20		Right Winger	€8.00m	Brighton	€6.70m
David Zima	20		Centre-Back	€7.00m	Torino	€5.90m

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 9 Sběr dat pomocí Transfermarkt (2. fáze)

Position: **midfield - Attacking Midfield**

Foot: **right**

Player agent: **Avid Sports Group**

Current club: **Puskás Akadémia FC**

Joined: **Jul 31, 2020**

Contract expires: **Jun 30, 2023**

Market value

Current market value: **€1.00m**

Highest market value: **€2.30m**
Jun 14, 2018

Last update: Jun 7, 2022

[Market value details >](#)

TRANSFER HISTORY

Season	Date	Left	Joined	MV	Fee
20/21	Jul 31, 2020	Slavia Prague	Puskás AFC	€2.00m	€700Th. >
19/20	Jul 30, 2020	Slovan Liberec	Slavia Prague	€2.00m	End of loan >
19/20	Sep 5, 2019	Slavia Prague	Slovan Liberec	€2.00m	loan transfer >
18/19	Jul 1, 2018	Univ. Craiova	Slavia Prague	€2.30m	€2.65m >
14/15	Jul 1, 2014	FC Viitorul	Univ. Craiova	€800Th.	€200Th. >
13/14	Jul 1, 2013	Chindia	FC Viitorul	€275Th.	? >
10/11	Jul 1, 2010	AF Gică Popescu	Chindia	-	? >

Total transfer fees: **€3.55m**

Zdroj: vlastní zpracování

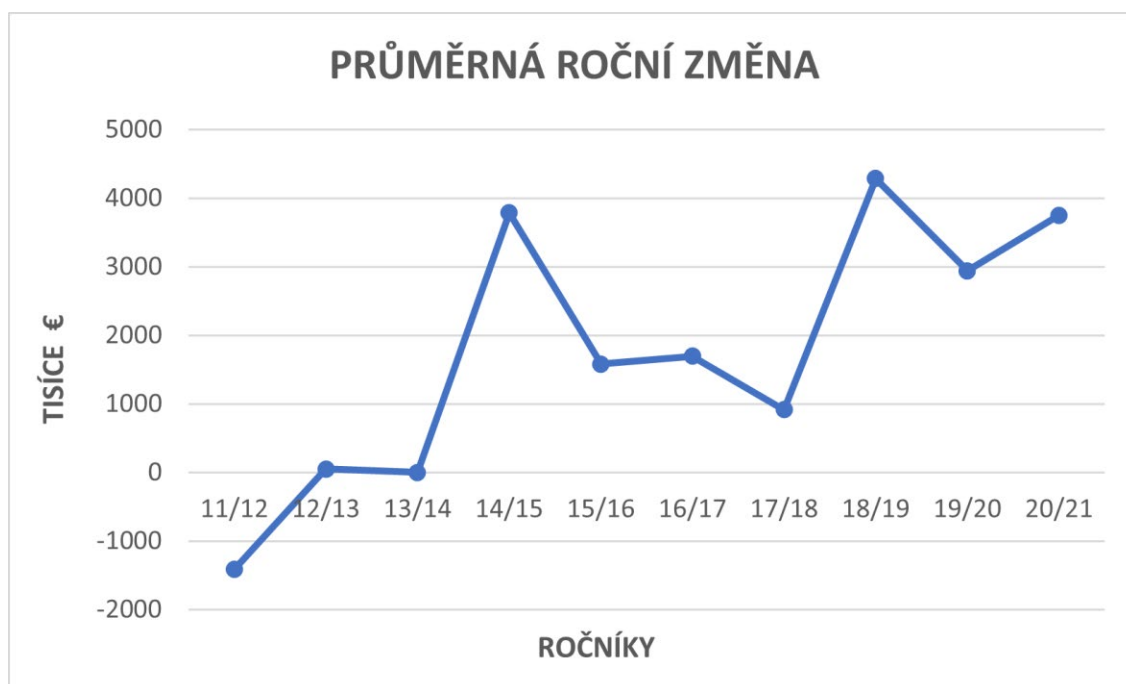
5 VÝSLEDKY

5.1 Rakousko

Rakousko a její Bundesliga reprezentovaly mezi vybranými soutěžemi pozitivní extrém. Ve všech ukazatelích byly na prvním místě, a to i se značným odstupem oproti zbylým soutěžím. Shodné kulturní prostředí dává vzniknout blízkým vztahům mezi Německem a Rakouskem. Ty se projevují i ve sportovní sféře, a díky tomu ve větším množství odcházejí nadějní hráči do německé Bundesligy.

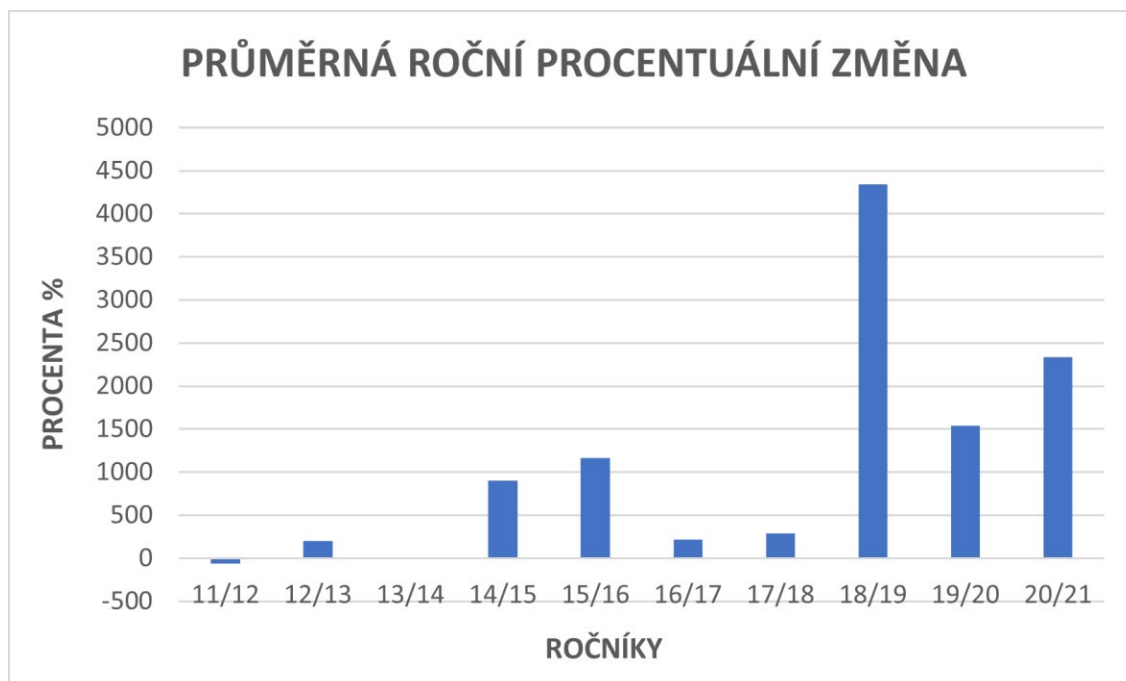
Do sezony 2013/14 nedosahovalo Rakousko zajímavých čísel, což se změnilo od následující sezony. V dalším ročníku přestoupili Sadio Mané a Kevin Kampl, čímž pomyslně začala pozitivní změna na rakouském přestupovém trhu. Tržní hodnota obou hráčů dohromady v momentě, kdy odcházeli, byla €16,5 mil, ovšem celková hodnota obou hráčů při příchodu byla pouze €850 tis. Ve zbylých letech se průměrná změna odcházejících hráčů držela v kladných čísel a nejmenší nárůst byl zaznamenán v sezoně 2017/18, kdy hodnota přesahovala €900 tis. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán v ročníku 2018/19, kdy se průměrně hodnoty pohybovaly nad hranicí €4 mil. eur. V sezoně 2013/14 neodpovídal ani jeden odchod našim stanoveným podmínkám.

Graf 1 Změny tržních hodnot v jednotkách – Rakousko

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 2 Změny tržních hodnot v procentech – Rakousko

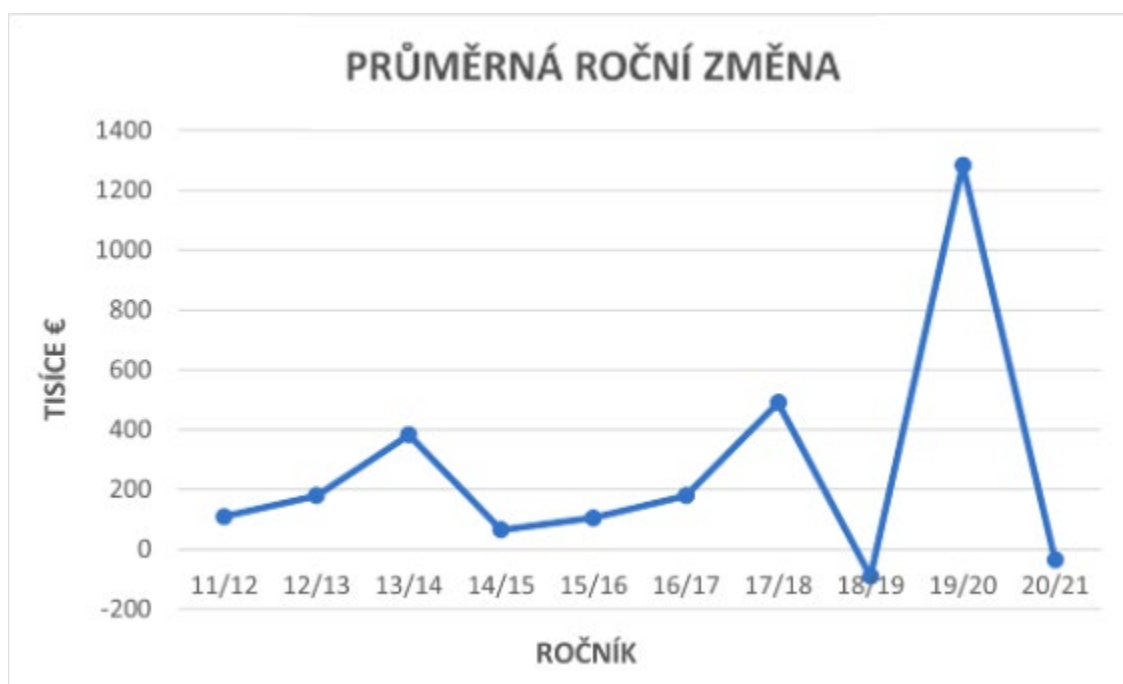
Zdroj: vlastní zpracování

5.2 Česká republika

Česká Fortuna liga měla dvě sezony záporná čísla, a to ročníky v 2018/19 a 2020/21. Paradoxem je to, že mezi těmito dvěma sezonami byla ta nejúspěšnější, kdy hodnoty přesáhly hranici €1 mil. Podíl na tom má Eldar Civič, který přišel jako dorostenec do týmu Slovácka a Nikolay Komličenko, který se stal nejlepším střelcem celé Fortuna ligy, díky čemuž si vysloužil lepší angažmá. Do roku 2017/18 byly změny poměrně konzistentní a přírůstky se pohybovaly v rozmezí do €500 tis.

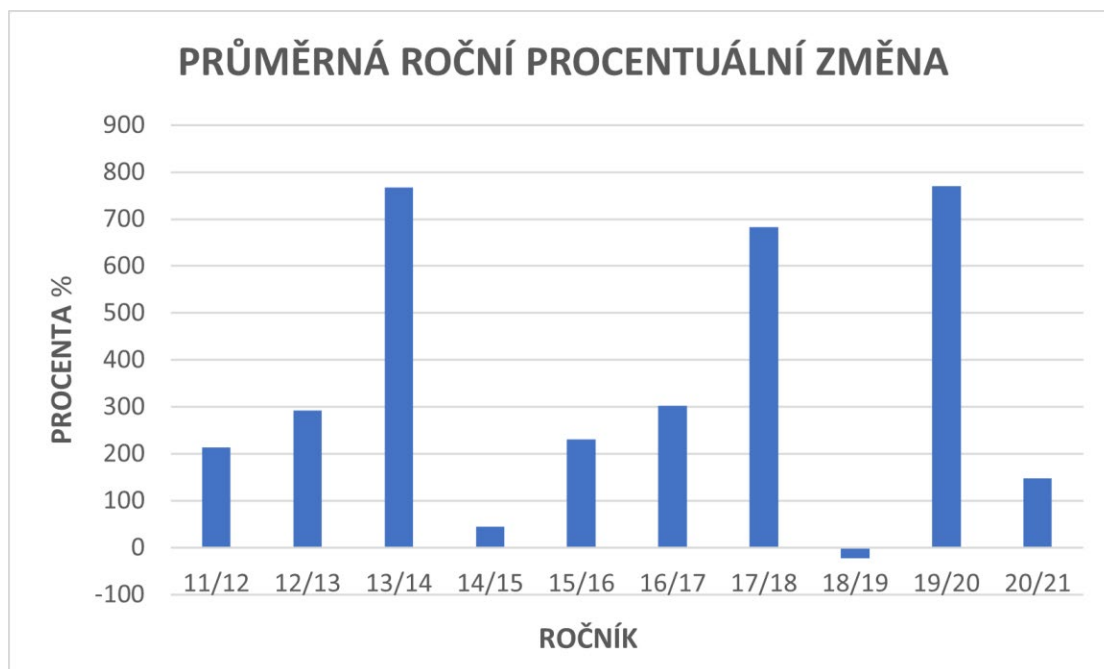
Poslední čtyři sezony, kdy se čísla pohybují v záporných hodnotách nebo jsou nezvykle vysoká, mohou být důsledkem rostoucích investic do zahraničních hráčů. Záporné hodnoty nejsou příliš vysoké a potvrzují příchody hráčů se zajímavým potenciálem. U těchto hráčů hrozí riziko poklesu ceny v případě nezvládnutého přechodu do nového prostředí, jež vyústí ve zpomalení rozvoje nadějného hráče. Na rozdíl od levných příchodů, na kterých se dá spíše vydělat, protože jejich pořizovací cena je vnímaná spíše jako poplatek než investice.

Graf 3 Změny tržních hodnot v jednotkách – ČR

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 4 Změny tržních hodnot v procentech – ČR

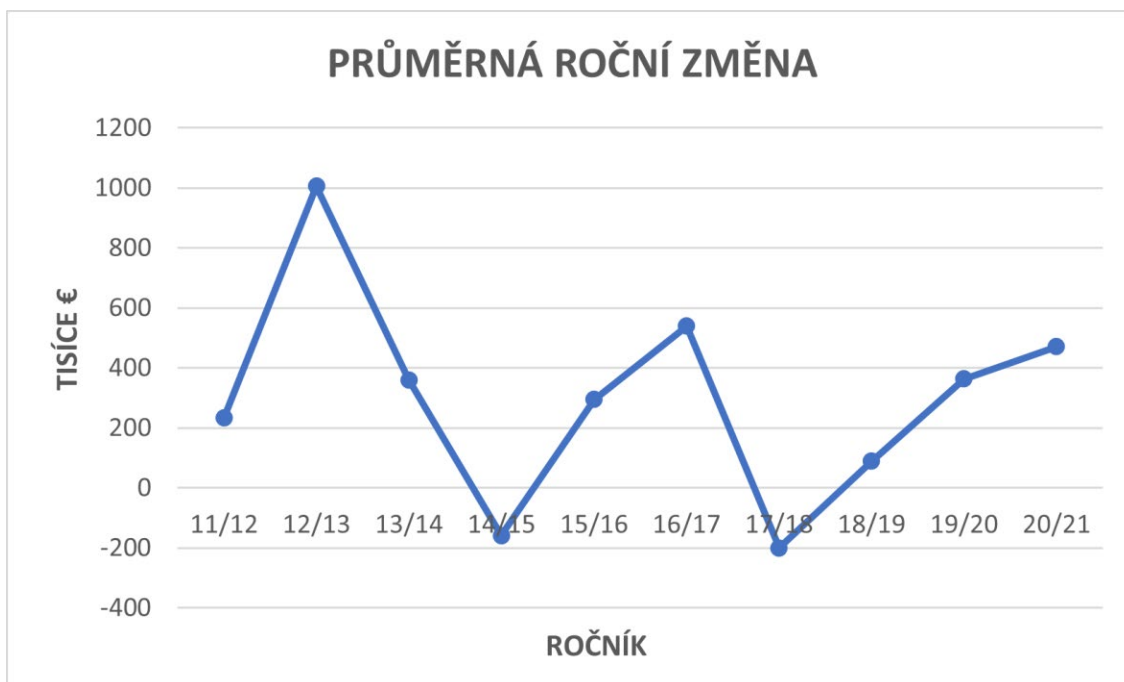
Zdroj: vlastní zpracování

5.3 Polsko

Největší soutěž z vybraných zemí je polská Ekstraklase, kterou hraje 18 týmů. Stejně jako Česko byly jednotkové hodnoty dvou sezon pod nulou, zbývajících šest sezon z deseti sledovaných zaznamenalo hodnoty v rozmezí od €200 tis. do €600 tis., což je o něco vyšší než v České republice. 2012/13 byla nejlepší sezonou zejména díky přestupu Artjomsa Rudnevse z Lechu Poznaň do Hamburgu, jehož tržní hodnota během působení v Polsku vzrostla o €5 mil. Od propadu v roce 2017/18 zaznamenává Polsko postupný růst a návrat na původní hodnoty.

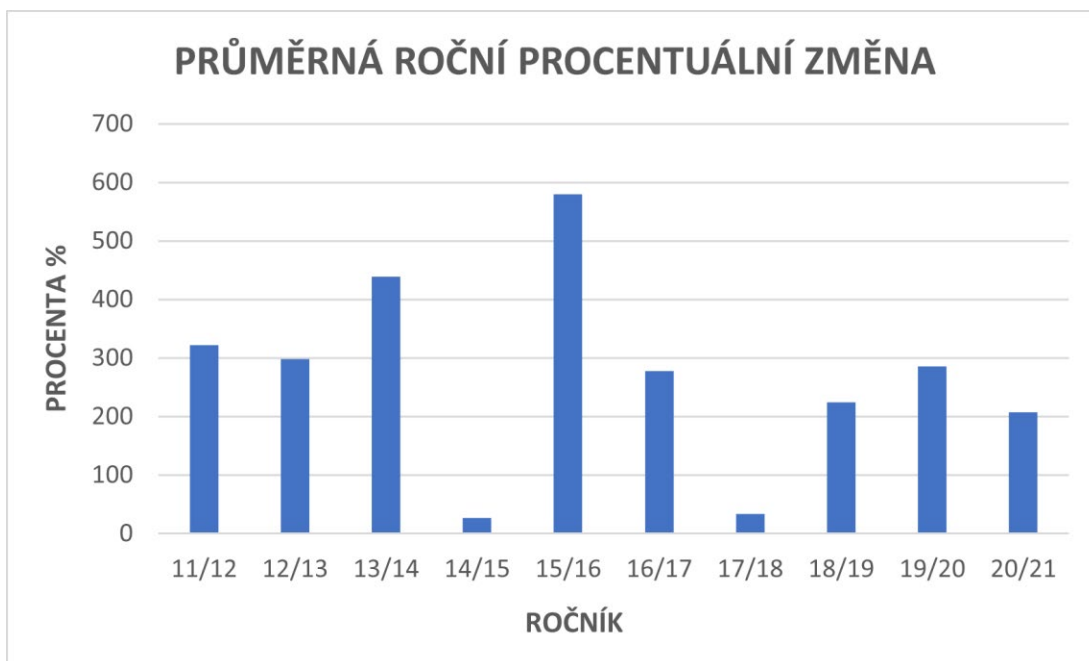
Na rozdíl od předchozích dvou soutěží neměla Ekstraklase zápornou procentuální změnu. Dvě poměrně horší sezony v letech 2014/15 a 2017/18 jsou jediné dvě sezony, kde procentuální růst nepřekročil hranici dvou set procent, který se ovšem nedostal do záporných hodnot. Z Polska přestoupilo 8 hráčů ze sledovaného souboru přímo do jedné ze soutěží TOP5, což jej v přestupech do soutěží TOP5 řadí na druhé místo za Rakousko.

Graf 5 Změny tržních hodnot v jednotkách – Polsko

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 6 Změny tržních hodnot v procentech – Polsko

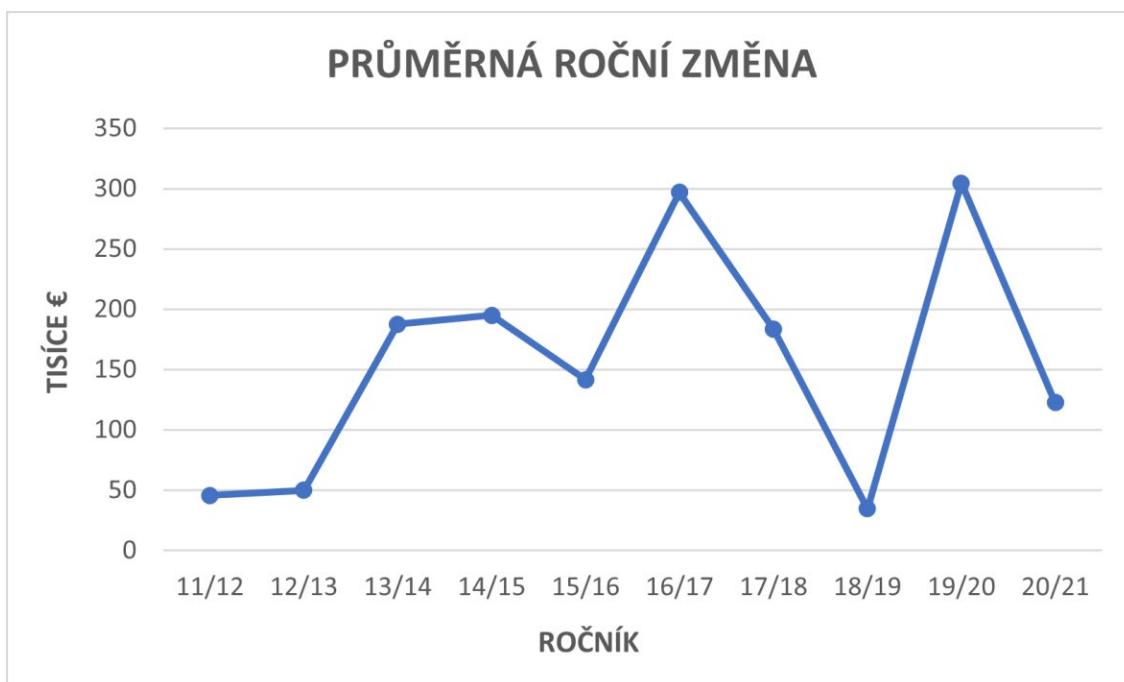
Zdroj: vlastní zpracování

5.4 Slovensko

Země, která měla reprezentovat negativní extrém a téměř u všech sportovních aspektů měla nejmenší hodnoty, dosáhla na překvapující čísla. Slovenská Fortuna liga se díky lepším výsledkům řadí výše než fotbalová soutěž z Maďarska. Hranice €300 tis. byla překročena ve sledovaném období pouze jednou, k čemuž přispěl především Andraz Šporar, jehož hodnota při odchodu do Sportingu Lisabon byla o milion euro větší a jedná se tím o rekordní sezonu.

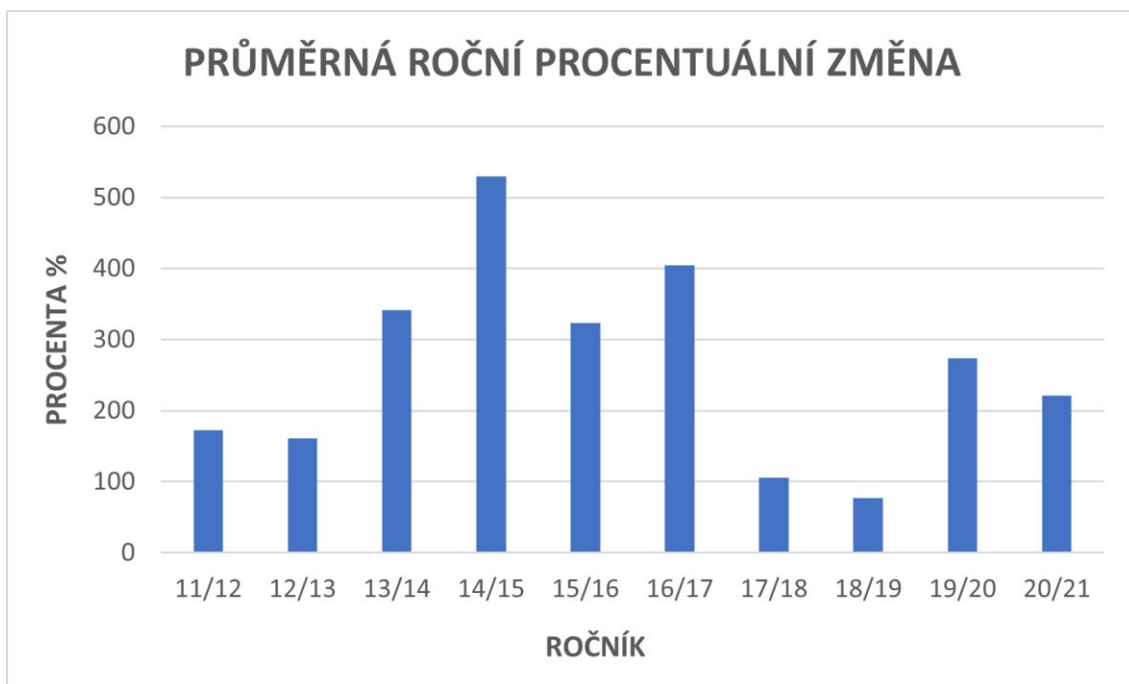
Díky grafu procentuální změny můžeme vidět, že změna uváděná v eurech nemusí být úplně vypovídající o rozvoji hráčů. V roce 2014/15 slovenská Fortuna liga nedosahovala vysoké změny v jednotkové veličině jako v sezonách 2016/17 nebo 2019/20, ovšem v tomto ročníku byla procentuální změna nejvyšší. To znamená, že vzrostly ceny hlavně hráčům, kteří přišli na Slovensko za malou částku. Hráč, který stál 50 tis. euro, jemuž vzrostla cena na 300 tis. euro zaznamenal nárůst o 250 tis. euro, ovšem procentuální nárůst je 500 %. Ani v jednom z ukazatelů během deseti let nebyly naměřeny záporné hodnoty.

Graf 7 Změny tržních hodnot v jednotkách – Slovensko

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 8 Změny tržních hodnot v procentech – Slovensko

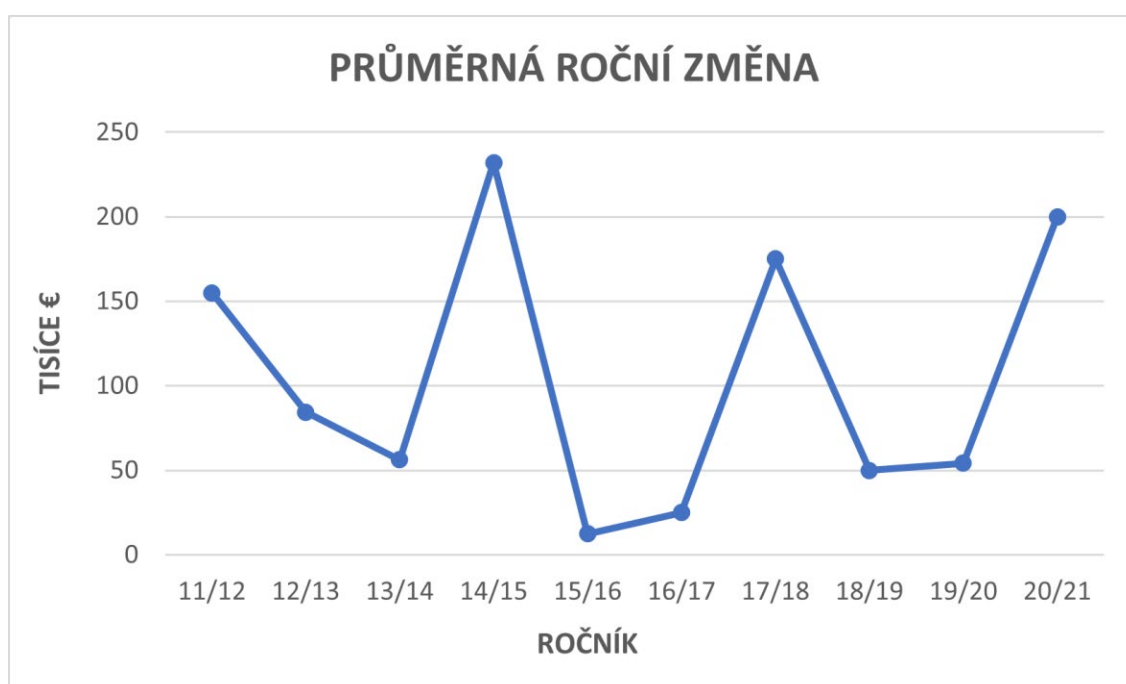
Zdroj: vlastní zpracování

5.5 Maďarsko

Největší procentuální nárůst průměrné tržní hodnoty hráčů Maďarské ligy se odehrál v sezoně 2017/18. Tato změna se ze záporných hodnot z předchozí sezony vyšplhala až na hodnotu přesahující 100 %, nejvíce za posledních deset fotbalových sezon. Narozdíl od Slovenska se blížila maximální hranice pouze k €250 tis, a to v letech 2014 a 2015.

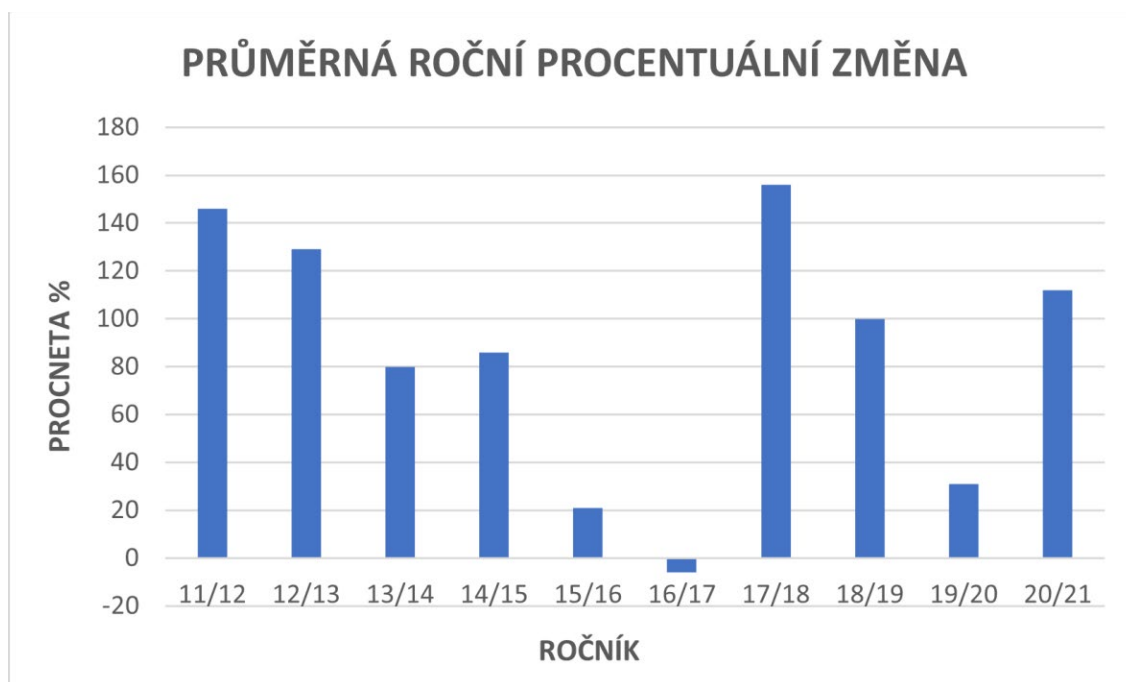
Jelikož mezi vybranými zeměmi dle koeficientu patřilo Maďarsku 3. místo a příjmy mělo druhé největší, naznačují naměřené hodnoty horší dovednost rozvoje zahraničních hráčů. Stejně jako z České republiky neodešel ani jeden hráč přímo do soutěží TOP5.

Graf 9 Změny tržních hodnot v jednotkách – Maďarsko

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 10 Změny tržních hodnot v procentech – Maďarsko

Zdroj: vlastní zpracování

5.6 Vzájemné srovnání soutěží

Hodnoty nacházející se v tabulce 1 jsou zprůměrované hodnoty všech deseti sezon. V procentuálních změnách je Rakousko skoro trojnásobně úspěšnější než druhé v pořadí Česko. Česko je téměř o 100% lepší než Polsko. To naopak má zanedbatelný rozdíl oproti Slovensku a jejich procentuální změna je téměř shodná. Zatímco ve všech ostatních zemích došlo k průměrnému nárůstu tržní hodnoty o více než 200 procent, Maďarsko je jedinou zemí, kde tržní hodnoty odcházejících hráčů v průměru nevzrostly o více než 100 procent.

Co se týče změn v jednotkové veličině je pořadí téměř stejné až na Polsko a Česko, která si prohodila pořadí. V tomto měřítku stojí Rakousko v čele s enormním rozdílem oproti zbylým zemím. Třetí Česko je pouze o necelých €35 tis. horší než Polsko a má tedy blíže k druhému Polsku nežli ke čtvrtému Slovensku, protože je dělí více než €100 tis. Maďarsko je opět poslední, ovšem menším rozdílem než u předchozího ukazatele.

Tabulka 1 Průměrné hodnoty napříč sezonami

ZEMĚ	CELKOVÝ PRŮMĚR NAPŘÍČ SEZONAMI (%)	CELKOVÝ PRŮMĚR ROČNÍCH ZMĚN (TISÍC €)
RAKOUSKO	1093,3	1758,7
ČESKO	342,9	267,2
POLSKO	269,4	300,3
SLOVENSKO	261,2	156,2
MAĎARSKO	85,5	104,4

Zdroj: vlastní zpracování

Údaj Celkem cizinců vyjadřuje počet všech cizinců, kteří odešli ve sledovaném časovém období deseti let. Zkoumáno představuje počet cizinců, kterým bylo pod 26, a přestoupili do soutěže v jiné zemi. Ovšem není to finální počet hráčů, jejichž tržní hodnota byla zkoumaná. U těchto hráčů bylo zapotřebí otevřít jejich osobní profil na stránce Transfermarkt a zjistit délku působení v dané zemi a případně i jejich tržní hodnotu. Poté zbyla finální skupina hráčů, jejichž počet se různil v jednotlivých sezonách. Jednu sezonu v Rakousku nezůstal jediný hráč, který by splňoval zadané požadavky. Přestupy do TOP5 mají vyjádřit, počet významných přestupů. Ovšem jde pouze o hráče, u kterých byla zkoumána tržní hodnota, tj. splnili všechny stanovené podmínky.

Tabulka 2 Doplnující informace

ZEMĚ	CELKEM CIZINCŮ	ZKOUMÁNO	POČET HRÁČŮ DO TOP 5
RAKOUSKO	289	54	28
ČESKO	298	57	0
SLOVENSKO	485	78	1
POLSKO	568	54	8
MAĎARSKO	633	56	0

Zdroj: vlastní zpracování

6 DISKUSE

V této bakalářské práci byly změny tržních cen zahraničních hráčů měřeny dvěma základními způsoby – jednotkově a procentuálně. Z předem jasných nedostatků každé metody byly provedeny obě, aby umožnily porozumět komplexnosti sledované problematiky. Kupříkladu pokud klub v ČR nakoupí hráče za €1,5 mil. a po třech letech odejde za €3 mil, jedná se o 100 % nárůst, ale jeho tržní hodnota vzrostla o €1,5 mil. Ve stejnou chvíli, jiný hráč přichází do nejvyšší fotbalové ligy na Slovensko za €100 000 a odejde za €400 000. Jeho tržní hodnota zaznamenala nárůst o 400 %, ale jednotkově vzrostla jen o €300.000. Tedy pětinasobně menší přírůstek než v prvním případě. Je tedy velmi obtížné určit, který výpočet má lepší vypovídající hodnotu. Rozpětí tržní hodnoty je příliš velké a dané problematice by jistě pomohlo, pokud by se srovnávali hráči na stejné úrovni. Procentuální změna by měla lepší vypovídající schopnost u hráčů s nižší tržní hodnotou z důvodů její citlivosti. Naopak u hráče s hodnotou €20 mil. by se jednoprocentní růst rovnal hodnotě podprůměrného hráče ve Fortuna lize.

S výzkumem Poliho a spol., (2020), kteří zkoumají nejlepší „odrazové můstky“ lze najít určitou shodu v cílech obou prací. Autoři ve své publikaci nepracují s tržními hodnotami, ale zaměřují se na přestupové cesty směřující do TOP5.

Nejlepší kluby měří podle toho, kolik hráčů v daném týmu odehrálo svůj poslední zápas před debutem v jedné ze soutěží TOP 5. V žebříčku o dvaceti týmech lze najít jeden tým z vybraných zemí tohoto výzkumu. FC RB Salzburg se umístil na 3. pozici s 20 hráči, kteří v době výzkumu již hráli v TOP5. Během analýzy dat rakouské Bundesligy měli hráči Salzburgu největší podíl na dosažených výsledcích, které výrazně převyšovaly zbylé soutěže. Jejich hráči převyšovali i hráče uvnitř ligy a je možné, že úspěšný management a fungující struktura tohoto týmu mohou ovlivnit celkové vnímání rakouské Bundesligy. Již zmíněné partnerství mezi Salzburgem a Lipskem bude také jedním z důvodů úspěšného postavení Salzburgu v žebříčku.

Obdobně jako byly zkoumány přestupy na klubové úrovni, byly zkoumány stejným způsobem i země. V žebříčku 25 nejúspěšnějších exportérů se objevily 3 z 5 zkoumaných zemí, a to Rakousko, Polsko a Česko. Rakousko na 12. místě vyslalo ze své soutěže mezi ty nejlepší soutěže na světě celkem 33 hráčů. Na 17. místě se umístilo Polsko s 17 hráči a Česká republika byla poslední zastávkou před debutem v TOP5 pro 16 hráčů, což jí řadí na 19. příčku. Slovensko ani Maďarsko bohužel nedosáhlo na takové hodnoty, aby mohly být zařazené do tabulky. Mezi výsledky tohoto výzkumu a výzkumu Poliho a spol., (2020) opět nalezneme

určité paralely. Rakousko drží odstup od Polska a Česka, které dosahují na podobná čísla. Slovensko a Maďarsko jsou pozadu za Českem a Polskem. Podobné postavení lze pozorovat u obou změřených ukazatelů.

Zařazení pozitivního a negativního extrému se potvrdilo pouze z jedné poloviny. Rakousko a její nevyšší fotbalová soutěž své postavení potvrzují i výsledcích tohoto výzkumu. Na druhé straně Slovensko podle výsledků předčilo Maďarsko a dokázalo vyvrátit očekávané postavení před výzkumem. Maďarský fotbal je velmi specifický. Téměř 50 % příjmů plyne od sponzorů, za čímž může stát maďarský premiér Viktor Orbán. Jeho vášeň pro fotbal je v Maďarsku velmi známá. Ovšem tento kontroverzní muž je spojen s korupcí nebo uplácením. Tyto negativní aféry škodí nejen fotbalu i Maďarsku. Jeho názory a politika nejsou vřelé vůči cizincům a je možné, že to vše může mít vliv na omezený rozvoj. Působit v prostředí, v kterém člověk není vítaný, nemůže být předpokladem pro ideální výkony.

Hodnotit úspěšný rozvoj hráčů podle růstu ceny je velmi zjednodušený pohled. Avšak tuto myšlenku lze potvrdit v momentě, kdy cena narůstá velmi prudce a hodnota hráče je velmi vysoká. V těchto případech nelze popřít herní pohodu, v které se promítají nejrůznější faktory od těch sportovních, sociálních nebo finančních. U mnohokrát zmiňovaného týmu RB Salzburg, nejde o náhodu, že jeho hráči pravidelně odcházejí za vysoké částky a hráčům se daří i v nových klubech. Právem jde aktuálně o jeden z nejlepších týmů pro rozvoj mladých hráčů, což se odráží na jejich tržních hodnotách. Moderní tréninkové centrum využívané v jasné koncepci pro práci s fotbalovými talenty přináší své úspěchy.

Pokud jde o růst v menších částkách, nemusí to přímo souviset s individuálním rozvojem hráče. Například pokud je hráč alespoň součástí hráčské rotace a občas se dostane na hřiště, může jeho cena růst na základě týmového úspěchu, jakým může být postup do evropských pohárů. Špatné výkony hráče ovlivňují i nefotbalové faktory. Bohužel i v české Fortuna lize dochází k rasovým útokům na hráče jiné pleti, což někteří hráči nemusejí unést a nedokážou naplno rozvíjet svůj potenciál. To se pak negativně promítne do hodnoty hráče, navzdory tomu, že jde o nadějného fotbalistu. Uvedený příklad je velmi krajní situace a za zhoršené výkony se schovávají i problémy každodenního života jakými mohou být rozdílné spánkové návyky nebo změna klimatu. Pokud by se tedy chtěl sledovat rozvoj hráče podle ceny, bylo by vhodné stanovit si minimální hodnoty jednotkových i procentuálních veličin a sledovat počty hráčů se změnou nad danou hranici.

7 ZÁVĚR

Na základě výsledků je možné tvrdit, že nejlepší soutěží sloužící jako přestupní stanice je rakouská Bundesliga. Toto tvrzení je ovšem silně ovlivněno týmem RB Salzburg, o jehož hráče byl veliký zájem. I ostatní týmy měly svůj podíl na upevnění výchozí pozice, se kterou byla Bundesliga zařazena do výzkumu, ale zmíněný tým vyčnívá nad všemi ostatními.

Podle procentuální změny je druhou nejlepší zemí Česko. Sledovaným hráčům v napříč deseti sezonami narostla průměrná tržní hodnota o více než 340 %. V roce 2017/18 zkusila Sparta Praha projekt internacionalizace týmu, která se z nejrůznějších důvodů nepodařila, a na dlouho dobu zanechala obavy pro práci se zahraničními hráči. To se daří v posledních letech vyvrátit Slavii, která slaví úspěchy i s větším počtem cizinců v týmu.

Polsko v měřítku procentuální změny je až za Českem, ovšem pokud jde o změnu v jednotkové veličině, je průměrný růst větší o €32 tis. Ze všech hráčů, kteří splňovali všechna stanovená kritéria jich dokonce osm přestoupilo do jedné ze soutěží TOP5, což jí staví o výše než Česko.

Slovensko překvapilo a neskončilo na posledním místě a v obou měřítkách předčilo Maďarsko. I přesto, že slovenskou ligu hraje méně týmů než v Česku a mají stejně týmů jako Rakousko, hraje tam mnohem více zahraničních hráčů. Cizinci tam dostávají více prostoru a často jsou stěžejními hráči, díky čemuž se jejich hodnota zvyšuje, přestože se kvalita této soutěže se odráží na tržních hodnotách.

Maďarská soutěž skončila v obou ukazatelích poslední. Je možné, že pomalý rozvoj hráčů je ovlivněn prostředím, o kterém se tvrdí, že je silně konzervativní až rasistické, a ne moc vřelé vůči cizincům.

Najít ideální klub a tým je komplexní problém nejen na úrovni začínajících cizinců, kteří se snaží prosadit, aby se mohli živit fotbalem. Stejnou problematiku řeší i nadějní hráči, kteří chtějí vybrat správný tým pro jejich budoucí rozvoj. Jako příklad můžeme uvést Adama Hložka, kterého čeká první sezona v Bayeru Leverkusen. Téma správného výběru klubu bylo rozebíráno ve všech médiích a mohli jsme slyšet různé názory. Důkazem složitosti této problematiky mohou být vysoká čísla hráčů, kteří byli vyřazeni z výzkumu z důvodu nedostatečné délky působení v soutěži. Mnoho hráčů odešlo po jedné sezoně, někdy dokonce i po půl roce, ať už kvůli špatným výkonům hráče nebo nepřekonaným kulturním rozdílům.

Výsledky našeho výzkumu také svědčí o tom, že je komplikované hodnotit celou soutěž, a dává větší smysl zaměřit se na jednotlivé týmy. Důkazem je rakouský Salzburg, který se vymyká oproti ostatním týmům. Číslo tohoto týmu by mohla sloužit jako inspirace pro strategii menších fotbalových klubů, kdy hráče za malou částku přivedou a poté ho rozvíjí a prodají ho za mnohonásobně vyšší cenu. V jednotlivých soutěžích je markantní rozdíl mezi předními týmy soutěže a kluby ve spodních patrech tabulky. Z toho vychází i další tvrzení, že kromě rakouské Bundesligy vnímají cizinci zbylé čtyři soutěže na podobné úrovni a jejich cílem je dostat se do předních týmu některé z těchto soutěží. Jako vstup na evropskou fotbalovou scénu tyto soutěže považují za vhodné pro prvotní integraci do evropského fotbalu, případně profesionálního fotbalu, ovšem pro cestu do jedné ze soutěží TOP5 je potřeba udělat další mezikrok vedoucí přes Belgie, Nizozemsko, Portugalsko nebo právě Rakousko.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. AGS. *Adapting to a new culture* [online]. 2018 [cit. 2022-06-04]. Dostupné z: <https://www.agsmovers.com/news/adapting-to-a-new-culture/>
2. BINDER, John J. a Murray FINDLAY. The Effects of the Bosman Ruling on National and Club Teams in Europe. *Journal of Sports Economics* [online]. 2012, 107-129 [cit. 2022-04-30]. ISSN 1527-0025. Dostupné z: doi:10.1177/1527002511400278
3. BIRKHÄUSER, Stephan, Christoph KASERER a Daniel URBAN. Did UEFA's financial fair play harm competition in European football leagues? *Review of Managerial Science* [online]. 2019, 113-145 [cit. 2022-04-30]. ISSN 1863-6683. Dostupné z: doi:10.1007/s11846-017-0246-z
4. BISWAS, Babua. *Transfermarkt Market Value explained – How is it determined?* [online]. 2021, [cit. 2022-04-30]. Dostupné z: <https://www.transfermarkt.co.in/transfermarkt-market-value-explained-how-is-it-determined-/view/news/385100>
5. CARTER, Jon. *The Bosman effect* [online]. 2011 [cit. 2022-04-30]. Dostupné z: https://www.espn.com/soccer/columns/story/_/id/996013/rewind-to-1995-the-bosman-effect
6. DIETSCHY, Paul. *Football Players' Migrations: a Political Stake* [online]. 2006 [cit. 2022-05-06]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/278811460_Football_Players%27_Migrations_a_Political_Stake
7. FOOTBALL BENCHMARK. *Methodology and limitations of published information – Player Valuation* [online]. [cit. 2022-04-30]. Dostupné z: https://www.footballbenchmark.com/methodology/player_valuation
8. FRICK, Bernd. Globalization and Factor Mobility. *Journal of Sports Economics* [online]. 2009, 88-106 [cit. 2022-04-30]. ISSN 1527-0025. Dostupné z: doi:10.1177/1527002508327399
9. GEEY, Daniel. *Done Deal: An Insider's Guide to Football Contracts, Multi-Million Pound Transfers and Premier League Big Business* [online].

- Bloomsbury Sport, 2019 [cit. 2022-05-01]. ISBN 1472947177. Dostupné z: <https://libgen.li/edition.php?id=138115468>
10. HARE, Geoff. *Football in France: A Cultural History* [online]. Berg Publishers, 2003 [cit. 2022-04-30]. ISBN 1859736572. Dostupné z: <https://libgen.li/edition.php?id=136347162>
 11. KEPPEL, Pepijn a Tom CLAESSENS. *How the volunteers of data website Transfermarkt became influential players at European top football clubs* [online]. 2020-12-18 [cit. 2022-04-30]. Dostupné z: <https://www.ftm.eu/articles/transfermarkt-volunteers-european-football>
 12. LANFRANCHI, Pierre a Matthew TAYLOR. *Moving with the Ball: The Migration of Professional Footballers* [online]. Bloomsbury Academic, 2001 [cit. 2022-04-30]. ISBN 1859733077. Dostupné z: <https://libgen.li/edition.php?id=137179661>
 13. MAGEE, Jonathan, John SUGDEN a Peter MILLWARD. “The World at their Feet”. *Journal of Sport and Social Issues* [online]. 2002, 421-437 [cit. 2022-04-30]. ISSN 0193-7235. Dostupné z: doi:10.1177/0193732502238257
 14. MAGUIRE, Joseph a David STEAD. BORDER CROSSINGS. *International Review for the Sociology of Sport* [online]. 1998, 59-73 [cit. 2022-04-30]. ISSN 1012-6902. Dostupné z: doi:10.1177/101269098033001005
 15. PARNELL, Daniel, Karl SPRACKLEN a Peter MILLWARD. Sport management issues in an era of austerity. *European Sport Management Quarterly* [online]. 2016, 67-74 [cit. 2022-04-30]. ISSN 1618-4742. Dostupné z: doi:10.1080/16184742.2016.1257552
 16. PARNELL, Daniel, Paul WIDDOP, Alex BOND a Rob WILSON. COVID-19, networks and sport. *Managing Sport and Leisure* [online]. 2020, 78-84 [cit. 2022-04-30]. ISSN 2375-0472. Dostupné z: doi:10.1080/23750472.2020.1750100
 17. POLI, Raffaele, Loïc RAVENEL a Roger BESSON. *Scientific evaluation of the transfer value of football players* [online]. 2021-03 [cit. 2022-04-30]. Dostupné z: <https://www.football-observatory.com/IMG/sites/mr/mr53/en/>
 18. POLI, Raffaele, Loïc RAVENEL a Roger BESSON. *The real impact of*

- COVID on the football players' transfer market* [online]. 2020-10 [cit. 2022-04-30]. Dostupné z: <https://www.football-observatory.com/IMG/sites/mr/mr58/en/>
19. POLI, Reaffaele, Loïc RAVENEL a Roger BESSON. *The last step before the big-5? Analysis of stepping-stone clubs and countries* [online]. 2020 [cit. 2022-07-02]. Dostupné z: <https://www.football-observatory.com/IMG/sites/mr/mr54/en/>
20. PREMIER LEAGUE. *Europa League explained* [online]. [cit. 2022-04-30]. Dostupné z: <https://www.premierleague.com/uefa-europa-league-explained>
21. PREMIER LEAGUE. *Champions League explained* [online]. [cit. 2022-04-30]. Dostupné z: <https://www.premierleague.com/uefa-champions-league-explained>
22. SANSOM, Anthony. *Whats Wrong With The Beautiful Game Part 2: The Bosman Ruling* [online]. 2009 [cit. 2022-07-02]. Dostupné z: <https://bleacherreport.com/articles/141771-whats-wrong-with-the-beautiful-game-part-2-the-bosman-ruling>
23. SIMMONS, Robert. *Implications of the Bosman ruling for football transfer markets. Economic Affairs* [online]. 2008, 13-18 [cit. 2022-04-30]. ISSN 02650665. Dostupné z: doi:10.1111/1468-0270.00036
24. SLATER, Matt a Luke BOSHER. *UEFA approves new financial regulations to replace FFP — new 'squad cost rule' of 70 per cent of revenue. The Athletic* [online]. 2022 [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://theathletic.com/news/uefa-approves-new-financial-regulations-to-replace-ffp-new-squad-cost-rule-of-70-per-cent-of-revenue/nStOjscm115G/>
25. SMITH, Rory. *The Wisdom of the Crowd* [online]. 2021-08-12 [cit. 2022-04-30]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2021/08/12/sports/soccer/soccer-football-transfermarkt.html>
26. SUGDEN, John a Matthew TAYLOR. *Football, Migration and Globalization: The Perspective of History* [online]. 2007-03-14 [cit. 2022-04-30]. ISSN 1652-7224. Dostupné z: <https://idrottsforum.org/articles/taylor/taylor070314.pdf>

27. UEFA: *What UEFA does* [online]. 2019 [cit. 2022-04-30]. Dostupné z: <https://www.uefa.com/insideuefa/about-uefa/what-uefa-does/>
28. UEFA. *Financial Fair Play* [online]. 2019 [cit. 2022-04-30]. Dostupné z: <https://www.uefa.com/insideuefa/protecting-the-game/financial-fair-play/>
29. UEFA. *The European Club Footballing Landscape* [online]. 2022 [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: https://editorial.uefa.com/resources/0272-145b03c04a9e-26dc16d0c5451000/master_bm_high_res_20220203104923.pdf
30. UEFA. *UEFA Europa Conference League: All you need to know* [online]. 2021 [cit. 2022-04-30]. Dostupné z: <https://www.uefa.com/uefaeuropaconferenceleague/about/>
31. VANĚČKOVÁ, Anna. *MIGRACE* [online]. 2009 [cit. 2022-05-10]. Dostupné z: <https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/01/PSS-Migrace-CSD1.pdf>
32. WORVILLE, Tom Worville. *What age do players in different positions peak?* [online]. 2021 [cit. 2022-07-02]. Dostupné z: <https://theathletic.com/2935360/2021/11/15/what-age-do-players-in-different-positions-peak/>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Determinanty tržní hodnoty hráče.....	21
Obrázek 2 Rozbor klubových příjmů v 2020.....	23
Obrázek 3 Herní systém mezinárodních klubových soutěží.....	33
Obrázek 4 Koeficienty vybraných fotbalových soutěží.....	38
Obrázek 5 Souhrn celkových příjmů	38
Obrázek 6 Tržní hodnoty soutěží a průměrné ceny týmů daných soutěží	39
Obrázek 7 Human Development Index	40
Obrázek 8 Sběr dat pomocí Transfermarktu (1. fáze)	43
Obrázek 9 Sběr dat pomocí Transfermarktu (2. fáze)	43

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Změny tržních hodnot v jednotkách – Rakousko	44
Graf 2 Změny tržních hodnot v procentech – Rakousko	45
Graf 3 Změny tržních hodnot v jednotkách – ČR.....	46
Graf 4 Změny tržních hodnot v procentech – ČR.....	47
Graf 5 Změny tržních hodnot v jednotkách – Polsko	48
Graf 6 Změny tržních hodnot v procentech – Polsko	49
Graf 7 Změny tržních hodnot v jednotkách – Slovensko	50
Graf 8 Změny tržních hodnot v procentech – Slovensko	51
Graf 9 Změny tržních hodnot v jednotkách – Maďarsko	52
Graf 10 Změny tržních hodnot v procentech– Maďarsko	53

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Průměrné hodnoty napříč sezónami.....	54
Tabulka 2 Doplnující informace	55